

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

**Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního
ruchu v České republice**

Bc. Tereza Kříšťová

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Tereza Kříšťová

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu v České republice

Název anglicky

Assessment of the chosen tourism destination potential in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě zhodnocení potenciálu cestovního ruchu a současného stavu ve zvolené destinaci, zpracovat návrhy a doporučení, která by mohla přispět ke zvýšení návštěvnosti sledované destinace a zlepšení její atraktivity.

Metodika

Metodika v teoretické části bude vycházet ze studia dostupné literatury, zejména odborných knih a dalších relevantních informačních zdrojů. Teoretická východiska budou zpracována na základě analýzy dokumentů a prostřednictvím komparace a syntézy sekundárních zdrojů. Ve vlastní části práce bude charakterizována zvolená destinace, následně bude provedena analýza jejího potenciálu pro cestovní ruch a realizováno dotazníkové šetření. Dále bude prostřednictvím ukazatelů intenzity cestovního ruchu zjištěna zatíženost sledované destinace. Zjištěné informace budou v závěru vyhodnoceny a získaná zjištění budou použita k tvorbě návrhů a doporučení pro zlepšení atraktivity a zvýšení návštěvnosti sledovaného území.

Doporučený rozsah práce

70 stran

Klíčová slova

turismus, cestovní ruch, území, destinace, pobyt, služby

Doporučené zdroje informací

HESKOVÁ, Marie. Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6

PAGE, Stephen. Tourism management. Fifth edition. New York: Routledge, 2015. ISBN 9781138784574

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3

RAŠOVSKÁ, Ida a Kateřina RYGLOVÁ. Management kvality služeb v cestovním ruchu: jak zvýšit kvalitu služeb a spokojenost zákazníků. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-247-5021-7

RYGLOVÁ, Kateřina, Ida VAJČNEROVÁ a Jakub ŠÁCHA. Destination Quality Perception in the Context of Different Behavioural Characteristics of Visitors. Czech Journal of Tourism. 2016. 5(1), 5-20. DOI: 10.1515/cjot-2016-0001. ISSN 1805-3580

STRÍBRNÁ, Marie. Venkovská turistika a agroturistika. Praha: Profi Press, 2015. ISBN 9788086726717

Předběžný termín obhajoby

2021/22 ZS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Josef Abrhám, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 15. 11. 2021

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 16. 11. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 29. 11. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29.11.2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Josefu Abrhámovi, Ph.D. za cenné rady, odborné vedení a vstřícný přístup při psaní diplomové práce. Zároveň bych chtěla poděkovat mé rodině a blízkým za podporu během celého studia.

Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu v České republice

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá zhodnocením potenciálu cestovního ruchu ve zvolené destinaci Prácheňsko. V teoretické části práce jsou s pomocí literární rešerše vysvětleny důležité pojmy týkající se cestovního ruchu. Jsou vymezeny pojmy cestovní ruch a jeho udržitelný rozvoj, destinace, služby a typologie cestovního ruchu. Dále je popsán historický vývoj cestovního ruchu a vliv pandemie covid-19 na světový i tuzemský turismus.

Ve druhé části práce je charakterizována zvolená destinace a její lokalizační předpoklady. S pomocí rozboru lokalizačních předpokladů je vytvořeno bodové hodnocení a určena výše potenciálu dané destinace. Na základě provedeného dotazníkového šetření je zjištěno povědomí a vnímání návštěvníků a potenciálních návštěvníků dané destinace. Získaná data jsou interpretována pomocí tabulek a grafů. Pomocí ukazatelů intenzity cestovního ruchu je zjištěna zatíženost vybrané destinace. Hlavním výsledkem práce je zhodnocení potenciálu destinace, na základě zjištěných dat jsou vypracovány doporučení návrhy ke zvýšení návštěvnosti sledované destinace a zlepšení její propagace a atraktivity.

Klíčová slova: cestovní ruch, území, destinace, služby, potenciál, regionální rozvoj, cestování

Assessment of the chosen tourism destination potential in the Czech Republic

Abstract

The diploma thesis focuses on the evaluation of the potential of the tourist destination Prácheňsko. The key concepts of the tourist potential are explained in the first part of the thesis based on literary research. The concepts of tourism and its sustainable development, destinations, services and typologies of tourism are defined. The historical development of tourism and the impact of the covid-19 pandemic on global and domestic tourism are also described.

The second part introduces and defines the destination of Prácheňsko. On basis of the localisation factors analysis a point evaluation was created to reveal the tourist potential of the Prácheňsko region. The opinions of visitors and potential visitors were collected by a questionnaire survey. The obtained data are interpreted using tables and graphs. Using indicators of the intensity of tourism, the load of the selected destination is determined. The main result of the thesis is the evaluation of the potential of the destination on the basis of the obtained data. Proposals and recommendations are drawn in order to increase the number of visitors of the monitored destination and to improve its promotion and attractiveness.

Keywords: tourism, territory, destination, services, potential, regional development, traveling

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Cíl práce a metodika	10
2.1 Cíl práce	10
2.2 Metodika	10
3 Teoretická východiska	13
3.1 Cestovní ruch	13
3.2 Historický vývoj cestovního ruchu	15
3.3 Destinace	16
3.4 Subjekt a objekt cestovního ruchu	18
3.5 Typologie cestovního ruchu.....	19
3.5.1 Formy cestovního ruchu	20
3.5.2 Druhy cestovního ruchu.....	20
3.6 Služby v cestovním ruchu	23
3.7 Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	26
3.8 Hodnocení potenciálu cestovního ruchu	27
3.8.1 Lokalizační podmínky	27
3.8.2 Realizační podmínky	33
3.9 Cestovní ruch a covid-19	33
4 Vlastní práce.....	34
4.1 Charakteristika vybrané destinace.....	34
4.2 Hodnocení potenciálu dle Bíny	39
4.3 Dotazníkové šetření.....	51
4.4 Ukazatele intenzity cestovního ruchu	61
5 Výsledky a diskuse.....	65
5.1 Zhodnocení a diskuze výsledků	65
5.2 Doporučení.....	68
6 Závěr	70
7 Seznam použitých zdrojů	71
8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	80
8.1 Seznam obrázků	80
8.2 Seznam tabulek	80
8.3 Seznam grafů.....	81
Přílohy.....	81

1 Úvod

Cestovní ruch se v posledních letech stával stále důležitějším ekonomickým odvětvím, které velice ovlivnila pandemie covid-19. Od roku 2020 se cestovní ruch potýká s celosvětovou pandemií covid-19, která zásadně ovlivnila celosvětový turismus. Cestovní ruch se kvůli pandemii stal jedním z nejvíce zasažených sektorů hospodářství. Kvůli restrikcím a nařízením vlády byla uzavřena nejen ubytovací a stravovací zařízení, ale byla omezena i dopravní spojení. Do dnešní doby se osoby podnikající v oblasti cestovního ruchu musí potýkat s výpadkem svých příjmů během pandemie.

Odvětví cestovního ruchu zažívalo a opět zase začíná zažívat růst, který s sebou přináší řadu pozitivních jevů. V ekonomicky slabších oblastech je cestovní ruch vnímán často jako jediný zdroj obživy. Aktivity cestovního ruchu přispívají mimo jiné i k rozvoji dalších odvětví, jedná se například o potravinářství nebo sektor dopravy. Účastníci díky cestovnímu ruchu poznávají nová místa, krajinu, přírodní a historické památky, ale mnohdy i způsob života místních obyvatel. Cestovní ruch vykazuje i negativní dopady, které způsobují stále větší nápor turistů. Dochází k většímu znečišťování životního prostředí a změně původních tradic a zvyků obyvatel daného území.

Česká republika patří mezi velice populární destinace cestovního ruchu. Nabízí velmi rozmanitou a širokou nabídku kulturních i přírodních památek, z kterých je i 16 zapsáno na seznamu UNESCO.

Prácheňsko se nachází v Jihočeském kraji a zasahuje i do kraje Plzeňského. Jedná se o poměrně hojně navštěvovanou oblast. Prácheňsko je známé hlavně díky zlatonosné řece Otavě, která každé léto láká vodáky nejen z České republiky, ale i ze zahraničí. V oblasti se nachází mnoho historických památek, hlavně v přirozených centrech Prácheňska, ve Strakonících, Horažďovicích či Písku. Za zmínku také stojí pravidelná konání festivalů, která jsou mezinárodně uznávaná. Jedná se například o Mezinárodní dudácký festival nebo Mezinárodní folklorní festival.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je na základě zhodnocení potenciálu cestovního ruchu zvolené destinace a pomocí dotazníkového šetření navrhnout doporučení, která by mohla přispět ke zvýšení návštěvnosti sledované destinace a zlepšení její propagace a atraktivity.

Pro splnění cílů bylo třeba splnit následující dílčí úkoly:

- zpracovat teoretická východiska a vymezit nejdůležitější pojmy v oblasti cestovního ruchu,
- charakterizovat zvolenou destinaci a provést zhodnocení jejího potenciálu cestovního ruchu,
- vytvořit dotazník a provést vlastní dotazníkové šetření,
- vyhodnotit a interpretovat výsledky získané dotazováním,
- výpočet ukazatelů intenzity cestovního ruchu ve zvolené destinaci,
- provést diskusi a navrhnout doporučení ke zlepšení propagace dané destinace.

2.2 Metodika

Zpracování teoretické části práce je vytvořeno s pomocí studia odborné literatury, internetových zdrojů, vědeckých článků a databází. Je použita metoda zkoumání dokumentů formou komparace a syntézy informací ze sekundárních zdrojů. Ve vlastní části práce je charakterizována zkoumaná destinace. Je provedeno zhodnocení potenciálu zvolené destinace s pomocí lokalizačních podmínek dle metodiky Bíny (2002). Dále je realizováno dotazníkové šetření zkoumající povědomí o vybrané destinaci. Následně je pomocí ukazatelů intenzity cestovního ruchu zjišťována zatíženost dané destinace. V závěru práce jsou vydána doporučení, která by mohla vést k rozvoji destinace a její lepší propagaci.

Pro realizaci výše uvedených cílů byly použity tyto metody:

- analýza dokumentů,
- dotazníkové šetření,
- ukazatelé intenzity cestovního ruchu.

Analýza dokumentů

Jedná se o analýzu odborných knih, článků, webových stránek, statistik nebo například novin. Získané informace jsou používány pro charakteristiku lokalizačních podmínek potenciálu cestovního ruchu dané destinace. V seznamu použité literatury jsou uvedeny všechny použité zdroje v této diplomové práci.

Dotazníkové šetření

Výzkum pomocí dotazníkového šetření je hojně využívanou metodou kvantitativního výzkumu. Dle Hendla (2005, s. 61) je možné míchání různých přístupů ke sběru dat tím, že se do dotazníku zařadí uzavřené otázky (např. typu ano/ne) i otevřené otázky (Jaký máte názor na tento typ výuky?).

Pro dotazníkové šetření byla použita forma elektronického dotazování pomocí vyplnto.cz. Otázky měly za úkol zjistit demografické otázky o respondentech a hlavně povědomí návštěvníků o zkoumané destinaci. Získané výsledky byly uvedeny a zhodnoceny v kapitole 4.3.

Ukazatelé intenzity cestovního ruchu

Ve vlastní části diplomové práce je i výpočet ukazatelů intenzity cestovního ruchu, které zachycují vztah mezi turismem a zkoumanou destinací. Data pro celou zkoumanou destinaci Prácheňska nelze dohledat, proto byly jako příklady použity statistiky ze dvou měst na Prácheňsku, Písku a Strakonici.

- Míra turistické penetrace (TPR)

Ukazuje poměr mezi počtem dní (přenocování), které za rok v destinaci stráví turisté a počtem dní strávených v té samé oblasti, ale místními obyvateli (Zelenka a Pásková, 2002, s. 180).

$$TPR = \frac{\text{průměrná délka pobytu turistů} * \text{počet turistů}}{\text{počet rezidentů} * \text{počet dní v roce}} * 100 \quad (1)$$

- Hustota výskytu turistů (TDR)

Ukazatel poměří celkový počet dní strávených turisty za celý rok v určité destinaci s plochou dané destinace. Konečná hodnota se přepočítává na jeden den (Zelenka a Pásková, 2002, s. 111).

$$TDR = \frac{\text{průměrná délka pobytu turistů} * \text{počet turistů}}{\text{celková plocha destinace (km}^2\text{)} * \text{počet dní v roce}} \quad (2)$$

- Míra turistické intenzity (TIR)

Míra turistické intenzity udává podíl návštěvníků a rezidentů vybrané destinace. Udává tedy množství turistů, kteří se nacházejí v destinaci na 100 rezidentů za rok (Zelenka a Pásková, 2002, s. 180).

$$TIR = \frac{\text{počet turistů}}{\text{počet rezidentů}} * 100 \quad (3)$$

- Turistická funkce (TF)

Turistická funkce udává, kolik stálých lůžek v dané oblasti náleží na 100 obyvatel dané oblasti, tedy intenzitu turistické činnosti (Zelenka a Pásková, 2002, s. 296)

$$TF = \frac{\text{počet stálých lůžek v ubytovacích zařízeních}}{\text{počet rezidentů}} * 100 \quad (4)$$

- Index turistického zatížení území (TL)

Index turistického zatížení území udává, jakou mají kapacitu ubytovací zařízení v daném území na 1 km² (Zelenka a Pásková, 2012)

$$TL = \frac{\text{počet stálých lůžek v ubytovacích zařízeních}}{\text{celková rozloha destinace}} * 100 \quad (5)$$

3 Teoretická východiska

V teoretické části práce jsou vysvětleny základní pojmy, které souvisejí s problematikou cestovního ruchu. Kapitola slouží k vytvoření teoretického rámce za účelem získání nutných znalostí, které jsou následně použity v praktické části této diplomové práce.

3.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch je mezinárodně charakterizovaný jako činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo svoje běžné prostředí. Jedná se o dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času, obchodu a za jinými důvody nevztahujícími se k činnostem, za které jsou z navštíveného místa odměňováni (Indrová, Houška a Petrů, 2011, s. 10). Obecně se cestovní ruch definuje jako krátkodobý přesun osob na jiná místa, než jsou místa jejich obvyklého pobytu, za účelem pro ně příjemných činností (Horner, Swarbrooke, 2003, s. 53-54).

Dle Novácké (2010, s. 9) působí cestovní ruch jako důležitý ekonomický nástroj rozvoje lokality nebo regionu s cílem zvýšit životní úroveň místního obyvatelstva v podmínkách udržitelnosti na jedné straně a na druhé straně jako cílové místo účastníka cestovního ruchu.

Pojem cestovní ruch je relativně novou lidskou aktivitou, která až v posledních desítkách let získává na významu v podnikatelském i akademickém prostředí. Růst popularity cestovního ruchu je vázaný na jeho ještě významnější pozici ve světové ekonomice. Cestovní ruch se stal celosvětovým fenoménem s přesahem do mnoha dimenzí našeho života. Není to jen ekonomika, ale svoje místo nachází cestovní ruch i v environmentálním, sociálním a kulturním prostředí (Šauer a kol., 2015, s. 11).

Dle Page (2015, s. 2) se cestovní ruch stále více spojuje s otázkami kvality života, protože lidem nabízí příležitost relaxovat a odpočinout si od stresu každodenního života a práce.

„Pojem cestovní ruch je odvozen od slova cestování, ale je zřejmé, že oba pojmy se liší. Jestliže pod pojmem cestování rozumíme cesty spojené s přechodným pobytem na jiném místě, tak cestovní ruch je pojmem daleko širším“ (Kotíková, 2013, s. 15)

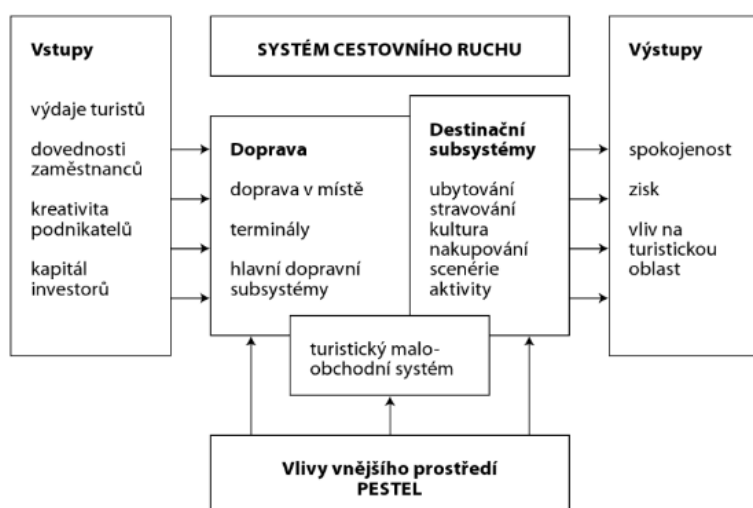
Dle Goeldnera a Ritchieho (2014, s. 10) spadají aktéři cestovního ruchu do čtyř skupin:

- Turista – jako zákazník vyhledává určité uspokojení svých potřeb.
- Podniky poskytující zboží a služby v cestovním ruchu – využívají cestovní ruch jako podnikatelský záměr za účelem zisku. Nabízí velkou škálu služeb v rámci cestovního ruchu.
- Vláda a samosprávné celky – cestovní ruch používají jako faktor podporující ekonomiku dané země.
- Rezidenti – cestovní ruch vnímají v rámci životního cyklu destinace odlišně.

Dle autorů Zelenky a Páskové (2002, s. 6) „*cestovní ruch vždy zahrnuje cestování, ale ne každé cestování je cestovním ruchem. Cestovní ruch zahrnuje rekreaci, ale ne každá rekreace je cestovním ruchem. Cestovní ruch se uskutečňuje ve volném čase, ale ne celý volný čas je věnován cestovnímu ruchu.*“

Na obrázku č. 1 je dle Lawse (1992, s. 7) vyobrazen systém cestovního ruchu. Pro organizace je důležitá jejich marketingová orientace, porozumění tomu, jak se potencionální návštěvníci rozhodují, jak tráví svůj volný čas, za co vynakládají své finance, jak velké úsilí jsou ochotni vynaložit a jaké výhody vyhledávají (Jakubíková, 2012, s. 20).

Obrázek 1: Systém cestovního ruchu

Zdroj: Laws, 1992, s. 7

O cestovním ruchu je možné uvažovat jako o systému vzájemně propojených částí sestávajících z trhu, cestování, destinace a marketingu (Lochmannová, 2015, s. 8).

Turismus se rozlišuje na domácí, mezinárodní a světový turismus. V domácím turismu je délka pobytu mimo běžné životní prostředí do šesti měsíců a v mezinárodním turismu nad jeden rok. U mezinárodního turismu dochází k překročení hranice národního státu. Světový turismus je turismus na celém světě, při kterém dochází k překračování hranic. Jedná se tedy o souhrn veškerého příjezdového a výjezdového turismu všech států na světě (Palatková, 2014, s. 11).

Pro existenci cestovního ruchu musejí být dle Palatkové a Zichové (2011, s. 14) splněny základní podmínky, a to svoboda pohybu, volné disponibilní prostředky, volný čas, dopravní možnosti a potenciál turismu a jemu odpovídající suprastruktura.

3.2 Historický vývoj cestovního ruchu

Dle Ryglové, Buriana a Vačnerové (2011, s. 25) jsou za nejstarší cestovatele považováni Řekové, Římané a Egypťané. První zmínky o cestování jsou doložené již z období 480-425 př. n. l. Z tohoto období se zachovaly tištěné průvodce a popisy cest pro obchodníky.

Rovněž Hesková a kolektiv (2006, s. 39) popisuje jako nejstarší cestovatele Řeky, Římany a Egypťany. Dodává, že již ze starověkého Řecka a Říma se dochovaly písemné a stavební doklady o cestování za odpočinkem i zábavou.

Půtová (2019, s. 11) dodává, že v období antiky se konaly každé čtyři roky olympijské hry. V těchto hrách nešlo jen o sportovní událost, ale zároveň i o výzvu k turistické pouti. Olympia se v tomto období změnila v turistickou destinaci, která poskytovala stravu, ubytování nebo prodej suvenýrů.

Ve 13. až 15. století došlo k rozmachu zámožských objevů. Jednalo se nejvíce o portugalské a španělské mořeplavce. Nejznámějším mořeplavcem a objevitelem byl Kryštof Kolumbus, který připlul k břehům Ameriky v roce 1492 (Ryglová, Burian a Vačnerová, 2011, s. 25).

Moderní cestovní ruch započal v 17. a 18. století, především šlo o cesty šlechticů a učňů za získáním nových zkušeností. V těchto stoletích existovalo právo volného pohybu po cizím území pro kupce a šlechtice. Důležitým milníkem bylo rovněž zrušení

nevolnictví, které zapříčinilo velké politické i sociální změny ve společnosti (Hesková a kolektiv, 2006, s. 39; Rygllová, Burian a Vačnerová, 2011, s. 25).

Půtová (2019, s. 18) uvádí, že počátky turistického ruchu jsou spojeny s využíváním přírodních léčivých zdrojů a se službami s nimi spojenými. Lázně poskytovaly léčivou vodu a přinášely odpočinek v přírodě a na čerstvém vzduchu. Převážně evropská vyšší společenská vrstva vyhledávala lázně nejen kvůli odpočinku a léčbě, ale také kvůli sociálnímu vzestupu.

Rozkvět cestovního ruchu byl zaznamenán v 19. století spolu s rozvíjející se železniční a poté i silniční dopravou. Na cestovním ruchu se podílela nejvíce skupina buržoazie a zaměstnanci s vysokou životní úrovní (Rygllová, Burian a Vačnerová, 2011, s. 25).

3.3 Destinace

Pojem destinace je vysvětlován jako svazek různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu místa nebo oblasti. Destinace je chápána jako „geografický prostor“ (stát, místo, region), který si návštěvník vybírá jako svůj cíl cesty. Destinace nabízí služby, kam patří stravování, ubytování, sportovní aktivity a zábava (Palatková, 2006, s. 16).

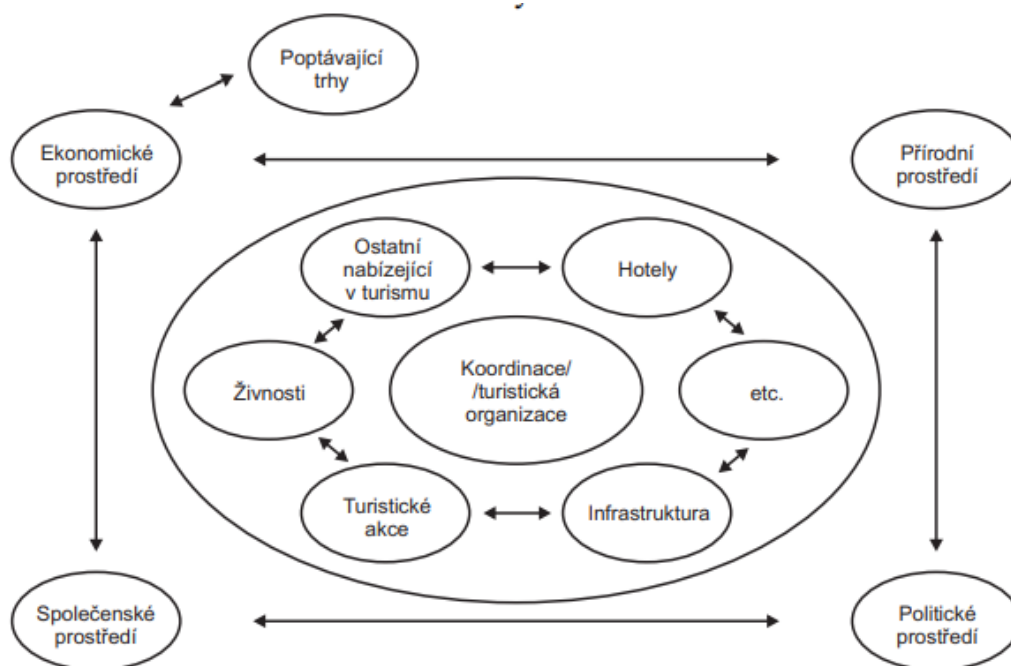
Na destinaci se dá nahlížet ze dvou pohledů, jedná se o marketingový nebo geografický pohled. Podle marketingového hlediska je destinace brána jako produkt cestovního ruchu, tj. soubor nabídek jednotlivých poskytovatelů služeb cestovního ruchu. Z hlediska geografického je destinace území, které má svá určitá specifika (Vystoupil, Šauer, 2006, s. 112).

Pearce rozlišuje následující čtyři přístupy destinací (2012, s. 16):

- destinace jako území, resp. region,
- destinace jako systém,
- destinace jako sociální prostor sdílený rezidenty a návštěvníky,
- destinace jako síť (network).

Pojem destinace lze také vysvětlit jako systém složený z jednotlivých poskytovatelů služeb ovlivňovanými okolím. Působnost těchto poskytovatelů je znázorněna na následujícím obrázku. Systémové pojetí destinace tedy určitým způsobem slučuje pojetí marketingové i geografické (Vystoupil, Šauer, 2006, s. 112).

Obrázek 2: Systém destinace

Zdroj: Vystoupil, Šauer (2006, s. 112)

Dle Půtové (2019, s. 13) destinaci charakterizují konkrétní znaky, konkrétně se jedná o atributy destinace, které lze klasifikovat jako atrakce, infrastrukturu, klima a dostupnost. Existují různé typy destinací, například základní destinace, odkud turisté navštěvují další atrakce. Další jsou cílové destinace, které komplexně poskytují všechny atrakce a služby, městské destinace nebo přírodní destinace.

Destinace cestovního ruchu je v užším smyslu cílová oblast v daném regionu a je typická významnou nabídkou atraktivit. V širším smyslu se jedná o země a regiony, lidská sídla a další oblasti, které jsou typické velkou koncentrací atraktivit cestovního ruchu (Zelenka, Pásková, 2002, s. 59).

Destinace obvykle zahrnuje přírodní i uměle vytvořené atrakce, měla by nabízet dostupné balíčky pro přilákání návštěvníků a poskytovat doplňkové služby, jedná se například o průvodce či ubytování a obchody (Page, 2015, s. 19).

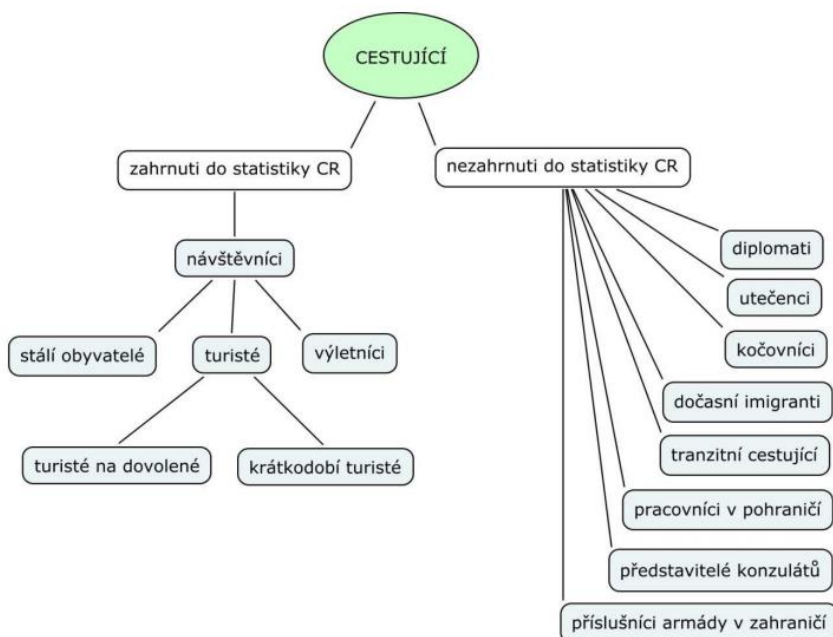
3.4 Subjekt a objekt cestovního ruchu

Dle Heskové a kolektivu (2006, s. 13-14) je subjekt cestovního ruchu každý, kdo uspokojuje svoje potřeby spotřebou statků v době cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště. Subjekt se rozděluje na:

- Stálý obyvatel – jedná se o osobu, která žije alespoň šest po sobě jdoucích měsíců v jiném místě před příchodem do jiného místa na kratší dobu než půl roku. V zahraničním cestovním ruchu se jedná o osobu žijící v zemi minimálně rok před příchodem do jiné země na kratší dobu než jeden rok.
- Návštěvník – jedná se o osobu, která cestuje v domácím ruchu na jiné místo v zemi svého trvalého bydliště na kratší dobu než půl roku. V zahraničním cestovním ruchu osoba cestuje do jiné země na dobu, která přesahuje 12 měsíců. V obou případech jde o jiný účel cesty než je výkon výdělečné činnosti.
- Turista – účast turistů na cestovním ruchu je spojena minimálně s jedním přenocováním v jiné destinaci než je jeho bydliště.
- Výletník – jedná se o osobu, která cestuje do jiné země, než má své trvalé bydliště na dobu kratší než 24 hodin.

Dle Heskové a kolektivu (2006, s. 14) je vyobrazena struktura cestujících podle závěrů mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu na obrázku č. 3.

Obrázek 3: Struktura cestujících podle závěrů mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu

Zdroj: Hesková a kolektiv (2006, s. 14)

Dle Heskové a kolektivu (2006, s. 15) tvoří objekt cestovního ruchu cílové místo, podnik a instituce cestovního ruchu. Objekt cestovního ruchu je nositelem nabídky. Jedná se o přírodu, hospodářství, kulturu.

3.5 Typologie cestovního ruchu

V odborné literatuře se cestovní ruch třídí a definuje do různých typů, forem a druhů. Ve vymezení se autoři mnohdy liší, především v přesném rozlišování formy a druhu cestovního ruchu. Druhy a formy cestovního ruchu rozlišují podobně Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011, s. 19-22) a Pásková a Zelenka (2002, s. 90).

3.5.1 Formy cestovní ruchu

Dle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011, s. 19-20) odpovídají základní formy cestovního ruchu těm nejširším potřebám, oproti tomu specifické formy uspokojují zvláštní požadavky účastníků. Základní formy zahrnují:

- **Rekreační** – zlepšuje regeneraci a reprodukci fyzických a duševních sil člověka. Realizuje se ve vhodném rekreačním prostředí (jedná se např. o lesy a hory). V českém prostředí jde o chataření a chalupaření.
- **Kulturně poznávací** – je založený na poznávání historie, tradic, kultury, zvyků atd.
- **Sportovně-turistický** – využívají ho osoby, které mají zájem o aktivní odpočinek.
- **Léčebný a lázeňský** – zaměřuje se na léčbu, relaxaci, prevenci a celkovou obnovu fyzických a duševních sil jednotlivce.

Specifické formy uspokojují zvláštní potřeby. Jedná se například o cestovní ruch mládežnický, seniorů, lidí s tělesným handicapem, rodinný, venkovský, chatařský, chalupářský a podobně (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 20).

3.5.2 Druhy cestovního ruchu

Dle Ryglové, Buriana, Vajčnerové (2011, s. 20) jsou druhy cestovního ruchu určeny místem čerpání služeb cestovního ruchu, tedy dle **vztahu k platební bilanci** (export, import, domácí spotřeba), a dalšími charakteristikami:

- **Domácí** – osoby, které žijí v zemi, kde cestují a nepřekračují její hranice, dle vztahu k platební bilanci jde o domácí spotřebu.
- **Zahraniční** – osoby překračují státní hranice. Zahrnuje:
 - aktivní cestovní ruch – jedná se o příjezdy cizinců do destinace, jde tedy o export služeb, které čerpají turisté za cizí měnu na území destinace,
 - pasivní cestovní ruch – jedná se o výjezdy domácích turistů do zahraničí, tedy import zahraničních služeb.
- **Tranzitní cestovní ruch** – jde o průjezd cestujícího přes území státu, nejedná se o cílovou destinaci.

Dle **místa** převažující realizace služeb se cestovní ruch dělí na:

- Vnitřní – jde o domácí cestovní ruch, tedy cesty obyvatel po vlastní zemi a aktivní cestovní ruch (cesty a pobyt cizinců v dané zemi).
- Národní – zahrnuje domácí a výjezdový cestovní ruch (výjezdové cesty obyvatel dané země do cizích zemích).
- Mezinárodní – jde o všechny cestovní ruch, při kterém dochází k překročení hranice státu (příjezdový i výjezdový cestovní ruch) (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 20-21).

Na obrázku č. 4 je vyobrazeno schéma vztahů mezi vnitřním, národním a mezinárodním cestovním ruchem.

Obrázek 4: Schéma vztahů mezi jednotlivými druhy cestovního ruchu

Zdroj: Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 21

Dle **způsobu financování**:

- Volný – účast není formálně podmíněna, účastník si účast hradí v plném rozsahu, ceny se stanovují na základě dohody.
- Vázaný – účast je spojena s plněním určité podmínky, jedná se například o členství v organizaci, podnikovou rekreaci, lázeňskou rekreaci (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 21).

Dle **počtu účastníků** se cestovní ruch dá dělit na:

- Individuální – cestovního ruchu se turista účastní sám nebo s rodinou.
- Kolektivní – cestovního ruchu se účastní více osob (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 21).

Dle Heskové (2011, s. 28) se dá cestovní ruch dle počtu účastníků dále dělit na masový a ekologický cestovní ruch.

Podle **zabezpečení cesty** se cestovní ruch dělí na:

- Organizovaný – jsou to pobyty, které zajišťují především cestovní kanceláře.
- Neorganizovaný – pobyty, které si účastníci zajišťují sami (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 21).

Dle **délky pobytu** se dá cestovní ruch dělit na:

- Krátkodobý – jedná se o pobyt přes tři noci.
- Dlouhodobý – jedná se o pobyt s více než třemi přenocováními (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 21).

Další dělení je možné dle **ročního období**:

- Sezonní – jedná se o letní a zimní sezonu.
- Mimosezonní – období nízké návštěvnosti, většinou je mimosezonní cestovní ruch doprovázen nižší cenou (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, s. 22).

Hesková a kolektiv (2006, s. 33) ještě doplňuje o celoroční cestovní ruch.

Dle použitého dopravního prostředku:

- motorizovaný,
- železniční,
- letecký,
- lodní (Hesková a kolektiv, 2006, č. 34).

Vystoupil a Šauer (2006, s. 38) doplňuje druhy cestovního ruchu dle věku účastníků:

- **Mládežnický cestovní ruch** – definovaná věková hranice je od 15 do 24 let. Jedná se o účastníky cestovního ruchu, kteří už necestují se svými rodiči.
- **Seniorský cestovní ruch** – je vymezen věkem ukončení pracovní aktivity. Daný druh odpovídá potřebám a zájmům fyzickým a ekonomickým možnostem starších osob.

3.6 Služby v cestovním ruchu

Hesková (2011, s. 104) uvádí, že se základní rozdělení služeb cestovního ruchu dělí na:

- **Služby cestovního ruchu** – jedná se o služby, které výlučně nebo převážně uspokojují potřeby účastníků cestovního ruchu. U výrobců služeb se jedná o dopravní, ubytovací, pohostinské, lázeňské, sportovně-rekreační a kulturně-společenské zařízení. U zprostředkovatelů služeb se jedná o cestovní kanceláře nebo například o informační systémy.
- **Ostatní služby** – jedná se o podniky s polyfunkčním charakterem. Jde o podniky, které poskytují specializované služby pro cestovní ruch a služby místní infrastruktury v cílových místech.

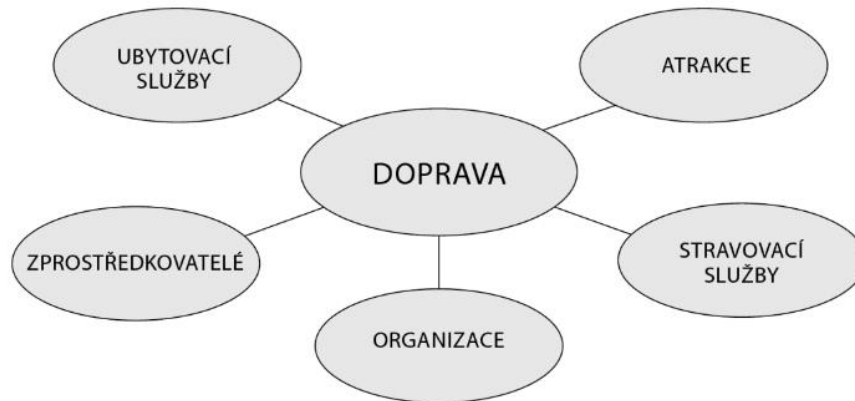
Služby se během posledních let začaly úspěšně rozvíjet. Rozvoj služeb se obvykle spojuje s růstem příjmů, volným časem, životním standardem a se změnou životního stylu. Stále více firem, zabývajících se poskytováním hmotných i nehmotných produktů, přemýšlí, jak svou nabídku obohatit o služby, jež by oslovily jak stávající, tak potenciaální zákazníky a jejichž prostřednictvím by zvítězily nad svojí konkurencí (Jakubíková, 2012, s. 70).

Podle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011, s. 17) je cestovní ruch chápán jako průmysl poskytující všechny služby spojené s cestováním a turistikou. Rozděluje se do 5 sektorů:

- **Ubytovací služby** – poskytovatelé ubytovacích služeb (hotelové řetězce i malé penziony).
- **Doprava** – lodě, letadla, automobily, vlaky, autobusy, půjčovny dopravních prostředků.

- **Atrakce** – národní parky, historické nebo kulturní památky, botanické zahrady, sportovní areály.
- **Zprostředkovatelé** – cestovní kanceláře, rezervační systémy, agentury atd.
- **Organizace** – asociace, regionální centra.

Obrázek 5: Hlavní sektory průmyslu cestovního ruchu

Zdroj: Ryglová, Burian, Vajčnerová (2011, s. 17)

Ubytovací zařízení

Jedná se o objekty, prostory nebo plochy, kde je veřejnosti poskytováno ubytování. Často se spojuje se stravovacími službami v plném nebo zkráceném rozsahu a případně i s poskytováním doprovodných služeb. Dále se dělí na celoroční nebo sezónní, hotelového typu a ostatní, na hromadné ubytování a individuální ubytování, na komerční ubytování a ubytování mimo veřejné formy cestovního ruchu (Vystoupil a kolektiv, 2015, s. 85).

Dle Jakubíkové (2012, s. 20) se ubytovací zařízení rozlišují na:

- ubytovací zařízení (hotely, motely, penziony),
- kempy,
- chaty a chalupy,
- ubytování v soukromí.

Dopravní služby

Dle Heskové a kolektivu (2006, s. 109) jsou to takové služby, které jsou spojené se zabezpečením vlastní přepravy účastníků a jejich zavazadel. Dopravní služby zahrnují i poskytování informací o dopravním spojení, o rezervování míst v dopravních prostředcích a o vyřizování reklamací.

Stravovací zařízení

Dle Zelenky a Páskové (2002, s. 281) jde konkrétně o prostory nebo plochy, kde je účastníkům cestovního ruchu poskytováno stravování. Stravování bývá samostatné nebo je součástí ubytovacího zřízení. Lze rozdělit na stálé, sezónní nebo přechodné, na rychlé občerstvení (jedná se např. o kebab, drive-in) a zařízení určená k delšímu pobytu hosta (např. restaurace).

Sportovně-rekreační služby

Umožňují aktivně využívat přírodní a uměle vytvořené podmínky pro sport, turistiku a rekreaci. Nabídka a spotřeba souvisí se snahou využít volný čas a určitým způsobem změnit stereotypní způsob života (Hesková a kolektiv, 2006, s. 112).

Kulturně-společenské služby

Dle Heskové a kolektivu (2006, s. 114) jsou poskytováním těchto služeb uspokojovány společenské a kulturní potřeby účastníků cestovního ruchu. Tyto služby spojují poznávání, zábavu a společenskou komunikaci. Rozdělují se na:

- **kulturně-historické objekty** – jedná se o zámky, hrady, památníky, skanzeny, technické památky, archeologická naleziště,
- **kulturní a osvětová zařízení** – jedná se o divadla, kina, kulturní domy, galerie, knihovny, botanické zahrady,
- **společenská a zábavní zařízení** – jsou součástí ubytovacích a pohostinských podniků.

3.7 Udržitelný rozvoj cestovního ruchu

„Myšlenka udržitelného rozvoje je vlastně politickou koncepcí, která usiluje o rovnovážný rozvoj společnosti, založený na dostupnosti přírodních a lidských zdrojů na naší planetě“ (Vystoupil, Šauer a kolektiv, 2015, s. 211).

Hlavní podstata konceptu udržitelného rozvoje cestovního ruchu je snaha zdolat tři základní problémy:

- rostoucího vyčerpání neobnovitelných zdrojů,
- nadužívání obnovitelných zdrojů a přírody,
- spravedlnosti mezi lidmi a národy (Vystoupil, Šauer a kolektiv, 2015, s. 211).

Udržitelný rozvoj cestovního ruchu se definuje jako takový, který zabezpečuje zajištění současných a budoucích potřeb účastníků cestovního ruchu a zároveň pomáhá rozvoji dané oblasti. Využívá přírodní a kulturní hodnoty a vede k dlouhodobé prosperitě daného území (CzechTourism, 2021).

Za rozvoj je považován proces, během něhož se společnost posouvá z jednoho bodu do druhého. Probíhají změny ve společenských vztazích, přetváří se podoba společnosti, utváří se nové myšlenky, vazby a osobní preference. Rozvoj se může vykládat v globálním, národním, regionálním nebo i lokálním rozměru. Nejčastěji je rozvoj spojován s modernizací ve stylu vyspělých západních zemí, který je dosahován skrze ekonomický růst. V daném pojetí rozvoj nastává, pokud roste národní ekonomika, zvyšují se národní produkční kapacity a zároveň je míra růstu výstupu rychlejší než míra růstu populace (Vystoupil, Šauer a kolektiv, 2015, s. 163).

Udržitelný cestovní ruch by měl dle Světové organizace cestovního ruchu (2021):

- Využívat optimálně zdroje životního prostředí, které tvoří hlavní prvek rozvoje cestovního ruchu, udržovat základní ekologické procesy a chránit přírodní dědictví.
- Chránit a respektovat autenticitu obyvatelstva daného území a zároveň chránit jejich vybudované kulturní dědictví a tradiční hodnoty.
- Poskytovat sociálně-ekonomické výhody spravedlivě všem účastníkům. Zajistit stabilní zaměstnání a příležitosti k výdělku a sociálním službám pro majitele ubytovacích zařízení, a přispívat ke zmírnění chudoby.

3.8 Hodnocení potenciálu cestovního ruchu

Bína (2002) tvrdí, že: „*Pro to, aby se určité území stalo cílem cestovního ruchu, musí vykazovat určité podmínky (předpoklady, faktory). Široká škála těchto podmínek se vyznačuje velmi rozmanitým typovým charakterem a rozmanitostí územního záběru. V základním pohledu lze vyčlenit dvě hlavní skupiny: lokalizační a realizační podmínky.*“

Zelenka a Pásková (2002, s. 105) vysvětlují hodnocení potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu jako proces, který vyhodnocuje atraktivitu daného území cestovního ruchu.

3.8.1 Lokalizační podmínky

Dle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011, s. 34) jsou lokalizační podmínky dány územím a jsou téměř neměnné. Patří mezi ně především přírodní podmínky a společenské atraktivity.

Lokalizační podmínky cestovního ruchu umožňují rozvíjení a umístění aktivit na určitém území dle charakteristik „nabídky“ tohoto území. Vyjadřují se buď atraktivitou místní přírody, nebo místními kulturními hodnotami a pozoruhodnostmi (Bína, 2002).

Dle Bíny (2002) se rozlišují tři stupně vhodnosti lokalizačních podmínek cestovního ruchu.

- první stupeň – podmínky mají základní úroveň,
- druhý stupeň – zvýšená úroveň, jedná se o zřetelný a výrazný stav,
- třetí stupeň – vysoká úroveň, jedná se o dominantní stav.

U některých složek je při splnění lokalizačních podmínek rozlišen pouze jediný stupeň.

Přírodní pozoruhodnosti

V krajině, která je zařazená do prvního stupně se nacházejí jednotlivé atraktivní přírodní výtvoř. Ve druhém stupni jsou přírodní výtvoř významnější, mají větší publicitu. Do třetího stupně se zahrnují území, kde se nacházejí proslulé přírodní útvoř. Často tyto útvoř tvoří jediný důvod návštěvy celé oblasti.

Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku

První stupeň obsahuje málo členitá pahorkatina až vrchovina, s říčkami a se střídáním lesů se zemědělskými plochami. Krajina ve druhém stupni vykazuje větší

členitost, vyšší nadmořskou výšku a přibývá podílu lesů. Třetí stupeň představuje horskou a podhorskou krajinu s hlubokými lesy a s četnými turistickými stezkami, s možnostmi rozhledu a vyhlídek.

Vhodnost krajiny pro cykloturistiku

V prvním stupni je krajina rovinatá až pahorkatá bez výraznějšího ekologického poškození, s malým podílem lesů s vhodnými vedlejšími silnicemi a polními cestami. Druhý stupeň tvoří rovinatá až pahorkatá krajina, kde je více lesů a potoků či rybníků. Ve třetím stupni jsou území s vyšším zalesněním, nízkou hustotou osídlení a velkou krajinnou estetikou.

Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty

První stupeň má terén částečně vhodný pro provozování sjezdových zimních sportů. Nadmořskou výšku má tato destinace nad 500 m. n. m. Druhý stupeň je poměrně vhodný k provozování zimních sportů. Nadmořská výška oblasti se pohybuje okolo 800 m. n. m. Třetí stupeň zahrnuje území s náročnými lyžařskými terény ve výrazném terénu. Nadmořská výška oblasti se pohybuje okolo 1000 i více m. n. m.

Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku

V prvním stupni je terén částečně vhodný pro provozování lyžařské turistiky. Nadmořská výška oblasti se pohybuje okolo 500 m. n. m. Do této kategorie se mohou zařazovat i oblasti s nižšími nadmořskými výškami v případě vhodných klimatických podmínek, dostatku sněhu a dostatečné přírodní atraktivity oblasti. Do druhého stupně patří lokality s poměrně vhodným terénem k provozování lyžařské turistiky. Území třetího stupně má vysoké přírodní hodnoty a atraktivity.

Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody

V destinacích zařazených do prvního stupně jsou přírodní vodní plochy nadmístního významu. Jedná se převážně o menší plochy, nebo o větší vodní plochy, kde je k rekreaci využitelná pouze malá část. Do druhého stupně jsou zařazeny oblasti regionálního, ale z části i nadregionálního významu. Jedná se převážně o větší vodní plochy a nádrže střední velikosti. Třetí stupeň je použit pro vodní plochy velkého rozsahu, jedná se zejména o velké přehradní nádrže.

Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy/hory

V prvním stupni je krajina pahorkatá, nížinná rovinná se zvýšeným podílem lesů a průměrnou hustotou osídlení. Do druhého stupně jsou řazeny oblasti v nadmořských výškách 500 až 800 m. n. m. s celostátně výrazně nadprůměrným podílem lesů a malou hustotou zalidnění. Poslední stupeň jsou typické horské krajiny s velkými lesy a nadmořskou výškou nad 900 m. n. m.

Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku

První stupeň tvoří obce venkovského charakteru nacházející se v rovinaté nebo mírně zvlněné krajině. V tomto stupni je menší podíl zalesnění, vodních ploch a značených tras pro turisty. Ve druhém stupni jsou krajiny v členitější krajině s vyšším podílem lesů, vodních ploch a turisticky značených cest. Třetí stupeň představují venkovská sídla, která se nachází v členité horské krajině s vysokým podílem lesů a s mnoha možnostmi pro turistiku.

Vhodnost krajiny pro vodní turistiku

V prvním stupni jsou zařazeno území, kde jsou vodní toky vhodné pro vodní turistiku, ale jsou méně využívány. Oblasti zahrnuté do druhého stupně jsou situovány při části řek, které jsou vhodné pro vodní turistiku. Třetí stupeň je vyhrazen pro území ležící u břehů vodácky nejpopulárnějších řek v České republice.

Vhodnost krajiny pro horolezectví

Tyto podmínky splňuje výskyt skal, které umožňují horolezecké výstupy nebo alespoň výcvik.

Vhodnost krajiny pro závěsné létání

Pro splnění těchto lokalizačních podmínek odpovídá terén vhodný pro starty rogalových křidel pro paragliding. Převážně se jedná o prudké, málo zalesněné vrchy či prudké svahy spadající ne do údolí, ale roviny nebo širší kotliny. Na tomto přistávacím prostoru nesmí být větší vodní plochy, sídla, lesy či dálnice.

Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost

Lokalizační podmínky jsou zde vyhodnoceny kladně v obcích mimo silně urbanizované a vysoce zemědělské krajiny.

Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov

Na území se vyskytují rybářské revíry se zájmem o turistické rybářské lístky.

Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků

Jedná se o lokality s možností pozorování ptáků při hnízdění nebo páření, kteří jsou zajímaví z hlediska vzácnosti druhu či většího množství jedinců. Většinou se jedná o břehové prostory velkých rybníků nebo vodních toků.

Kulturně historické památky a soubory

V prvním stupni jsou zařazeny obce, ve kterých jsou vyhlášené vesnické památkové zóny. Ve druhém stupni se nacházejí obce s městskými památkovými zónami nebo vesnickými památkovými rezervacemi. Třetí stupeň tvoří území, kde se nachází památka UNESCO nebo národní kulturní památka.

Skanzeny a muzea

V prvním stupni jsou zahrnuty obce, v nichž jsou skanzeny a muzea s regionálním a místním významem. Do druhého stupně jsou zařazeny obce s muzei a skanzeny, které mají nadregionální význam. V posledním stupni jsou obce se skanzeny a muzei s celostátním významem.

Lázeňská funkce

V prvním stupni jsou zařazeny obce, které jsou oficiálně klasifikovány jako lázeňské. Ve druhém stupni se nachází lázeňské obce se specializovanými zdravotnickými zařízeními. Do třetího stupně jsou řazena města s významným postavením v léčebném procesu.

Kongresy a konference

V prvním stupni se konají často konference regionálního a místního významu. Ve druhém stupni se v obcích konají často konference celostátního a nadregionálního

významu. Ve posledním stupni se uskutečňují nejvýznamnější kongresy, konference nebo sympozia.

Kulturní akce

Do prvního stupně jsou zařazeny obce s pravidelným konáním kulturních akcí regionálního nebo místního významu. Ve druhém stupni se pořádají festivaly s nadregionálním a celostátním významem. V posledním stupni se konají nejvýznamnější festivaly a přehlídky celostátního a mezinárodního významu.

Sportovní akce

První stupeň tvoří obce, kde se nejméně jednou ročně konají sportovní závody a jiné akce místního a regionálního významu. Ve druhém stupni jsou obce, v nichž mají sportovní akce větší význam a delší tradici. Třetí stupeň seskupují obce se sportovními závody s celostátní a mezinárodní publicitou a velmi dlouhou tradicí.

Církevní akce

V prvním stupni jsou začleněna všechna církevní poutní místa. Ve druhém stupni jsou církevní poutní místa vyššího významu, jedná se o více poutí do roka, a i více poutníků. Třetí stupeň tvoří církevní místa nejvyššího významu.

Veletrhy a tematické trhy

V prvním stupni se nachází obce, kde se nejméně jednou ročně konají trhy regionálního a místního významu. Ve druhém stupni jsou obce, v nichž jsou trhy a jiné akce zaměřené na výstavnictví. Třetí stupeň představují obce s nejvýznamnějšími veletrhy důležitými i v mezinárodním měřítku.

Místní produkty

V prvním stupni jsou obce s místně známou výrobou a prodejem řemeslných a tradičních potravinářských produktů. Ve druhém stupni, jsou zařazeny obce, kde se vyrábí produkty, které jsou širě známé a jejich prodej vytváří turistickou atraktivitu. Ve třetím stupni jsou obce s celostátně nejznámějšími a turisticky atraktivními produkty.

Příhraniční specifika

Rozdíl kupní síly měny vede k častým cestám občanů dvou sousedních států do České republiky za zábavou a za běžnými nákupy a službami. V prvním stupni jsou obce do 15 km od státní hranice. Ve druhém stupni se jedná o vzdálenost 7-15 km. Ve třetím stupni se jedná o obce přímo u silničních přechodů (Bína, 2002).

Tabulka 1: Potenciál cestovního ruchu

Složka potenciálu cestovního ruchu	Počet bodů pro kladný stupeň lokalizačních podmínek		
	1	2	3
Přírodní pozoruhodnosti	10	20	45
Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku	5	10	15
Vhodnost krajiny pro cykloturistiku	10	15	20
Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty	7	15	30
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	3	7	10
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	10	20	40
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy / hory	7	13	20
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	3	7	10
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku	3	7	15
Vhodnost krajiny pro horolezectví			2
Vhodnost krajiny pro závěsné létání			2
Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost			2
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov			2
Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků			1
Kulturně historické památky a soubory	10	25	50
Skanzeny a muzea	5	15	35
Lázeňská funkce	5	15	35
Kongresy a konference	2	10	20
Kulturní akce	10	20	40
Sportovní akce	2	7	20
Církevní akce	2	4	10
Veletrhy a tematické trhy	5	20	40
Místní produkty	5	10	25
Příhraniční specifika	2	5	10

Zdroj: Bína, 2002

3.8.2 Realizační podmínky

Realizační podmínky můžeme rozdělit na předpoklady a materiálně technické, které vyjadřují vybavenost daného území ubytovacími, stravovacími, zábavními, sportovními a jinými zařízeními. Ve srovnání s lokalizačními podmínkami mají nižší primární výpovědní hodnotu, neboť vesměs druhotně reflektují diferenciaci podle vhodnosti jednotlivých území pro cestovní ruch (Bína, 2002).

3.9 Cestovní ruch a covid-19

Od roku 2020 se cestovní ruch potýká s celosvětovou pandemií covid-19, která zásadně ovlivnila turismus na celém světě. Cestovní ruch se stal kvůli pandemii jedním z nejvíce zasažených sektorů hospodářství. Kvůli lockdownům byla uzavřena nejen ubytovací a stravovací zařízení, ale byla omezena i mnohá dopravní spojení. Do dnešní doby se osoby podnikající v oblasti cestovního ruchu musí potýkat s výpadkem svých příjmů během pandemie (Český statistický úřad, 2022 a).

Česká spořitelna (2022) udává že: *„Krise se dotkla přeshraničního turistického ruchu po celém světě. Začátek roku 2021 byl přitom ještě horší než rok 2020, kdy pandemie vypukla. Tehdy počet turistických cest oproti roku 2019 klesl o 73 %. V prvních pěti měsících roku 2021 byl ale zaznamenám propad až o 85 %.“*

Výjezdový cestovní ruch z České republiky zažíval až do roku 2019 veliký vzestup. Během pandemie se počet cest Čechů do zahraničních ubytovacích zařízení dramaticky propadl. Restrikce a omezení ale zase začala nahrávat tuzemskému cestování. Delší turistické cesty po České republice zprostředkované cestovní agenturou či kanceláří stouply dokonce o 22 % (Česká spořitelna, 2022).

4 Vlastní práce

Vlastní práce se zabývá charakteristikou Prácheňska a zpracováním lokalizačních podmínek, které jsou následně vyhodnoceny podle Bíny (2002). Vyhodnocení slouží k určení potenciálu vybrané destinace. V druhé části jsou následně rozebrány výsledky dotazníkového šetření zaměřeného na danou oblast.

4.1 Charakteristika vybrané destinace

Prácheňsko se nachází v severozápadní části Jihočeského kraje a na západě zasahuje i do kraje Plzeňského. Dnešní „turistické“ Prácheňsko bývalo od 13. století do roku 1850 správním územím. Název mu dala hora a stejnojmenný hrad nad řekou Otavou poblíž Horažďovic, jehož pozůstatky lze najít dodnes. (Prácheňsko a Pošumaví, 2021; Jižní Čechy, 2008).

Geograficky se Prácheňsko téměř dokonale shoduje s povodím zlatonosné (a kdysi perlorodé) řeky Otavy. Ta dnes zpřístupňuje Prácheňsko jak vodákům, tak i cykloturistům, neboť tok řeky věrně sleduje Otavská cyklistická cesta (Prácheňsko a Pošumaví, 2021).

První české osadníky nepřilákaly zemědělské předpoklady, neboť se jednalo o poměrně nehostinný kraj s hustými lesy, ale přilákal je hlavně drahý kov – zlato. Předpokládá se, že první sídla na území Prácheňska vznikala jako osady rýžovníků zlata. Posléze se jednalo o administrativní centra světská i církevní, z nichž se život na tomto území organizoval. Po vzniku českého státu se prácheňské zlato stalo jedním ze základů jeho prosperity, a proto bylo město Písek v první polovině 13. století založeno jako pevnost pro ochranu a správu pootavských rýžovišť (Prácheňsko, 2019).

Prácheňsko patří k oblastem s velmi bohatými lidovými tradicemi, kde řada zajímavých zvyků přetrvávala do současnosti. Některé obyčeje tohoto kraje se podobají okolním regionům, některé jsou specifické právě pro Prácheňsko. Regionálně specifická je například konopická. Dalším významným obdobím je masopust, který původně souvisel s hospodářským cyklem. Jedná se o dobu od Tří králů do Popeleční středy. Dodnes se ve většině obcí konají průvody maškar, které se ale z masopustního úterý nebo pondělí přesunuly na víkend. Stejně tak se na Prácheňsku dodnes slaví i posvícení a poutě, ale mnozí již nevnímají jejich původní náboženský význam. Dnes jsou spíše příležitostí, kdy se sejde příbuzenstvo a připraví se bohaté pohoštění, včetně pouťových koláčů či tradičních posvícenských hnětynek (Prácheňsko, 2018).

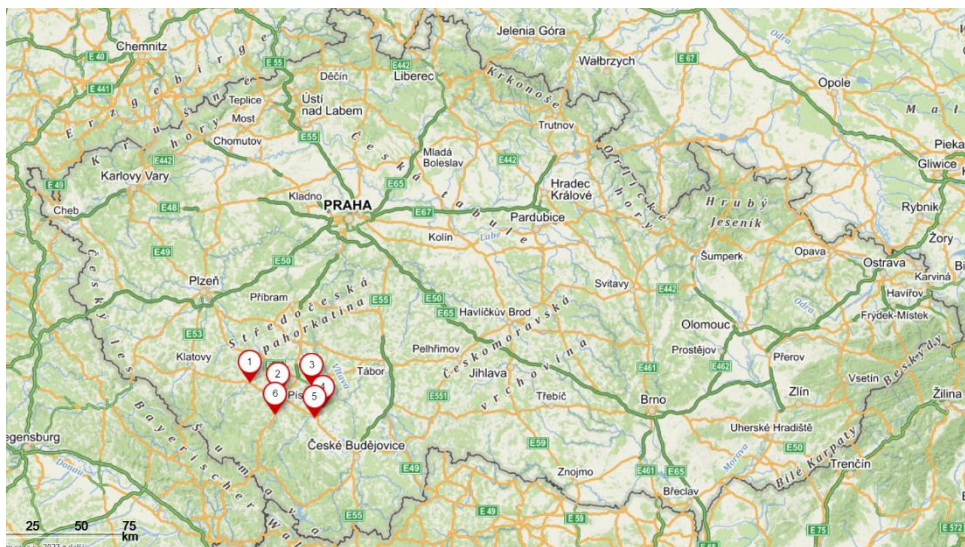
Prácheňský region zahrnuje 6 mikroregionů, a to: Strakonicko, Písecko, Protivínsko, Horažďovicko, Vodňansko a Volyňsko (Jižní Čechy, 2008).

Na soutoku řeky Otavy s Volyňkou se nachází město Strakonice. Jednou za dva roky se o posledním víkendu v srpnu celým městem rozezní dudy během Mezinárodního dudáckého festivalu, na němž vystupují dudáčtí mistři z celého světa. Mezi významné představitele jihočeské dudácké muziky a folkloru patří Prácheňský soubor ze Strakonice (Mezinárodní dudácký festival 2022; Prácheňský soubor Strakonice, 2018).

Historickým a přirozeným centrem regionu je město Horažďovice ležící na levém břehu Otavy a pyšníci se druhou nejstarší dochovanou městskou bránou u nás (Červená brána z poloviny 13. století). Horažďovickou raritou byl dříve chov perlorodek v rameni Otavy zvaném Mlýnská stoka. Po proudu řeky Otavy leží Prácheňské muzeum, které se nachází v historickém Písku v prostorách bývalého gotického hradu. (Prácheňsko a Pošumaví, 2021).

Ve většině obcí na Prácheňsku se dochovalo mnoho památek lidové architektury, jedná se o venkovské usedlosti, hospodářská stavení a někde dokonce i původní roubenky šumavského typu. Kvalitní řemeslné výrobky a služby v regionu mohou získat certifikát „regionální produkt – Prácheňsko“. (Prácheňsko a Pošumaví, 2021; Regionální značky – Prácheňsko, 2010).

Obrázek 6: Mapa s vyznačením důležitých měst v Prácheňsku

Zdroj: Vlastní zpracování mapy.cz, 2022

Horažďovice

Horažďovice jsou město nacházející se v okrese Klatovy v Plzeňském kraji. Leží v nadmořské výšce 427 m na levém břehu řeky Otavy a mají přibližně 5 100 obyvatel. Historické jádro Horažďovic je městskou památkovou zónou. Počátek osídlení je spjato s hradištěm na Práchni, podle kterého je i Prácheňsko pojmenováno (Horažďovice – Perla Otavy, 2022).

Obrázek 7: Znak města Horažďovice

Zdroj: Horažďovice – Perla Otavy, 2022

Strakonice

Město Strakonice se nachází v Jihočeském kraji na soutoku Otavy a Volyňky. Město leží v nadmořské výšce 390 až 430 m. n. m., má přibližně 23 000 obyvatel a rozlohu 3468 ha. Strakonice nebyly založeny jako královské město, ale vznikaly postupným slučováním čtyř menších osad, které se poté spojily v město poddanské. Dějiny města jsou nerozlučně spojeny s historií zdejšího hradu, který začali budovat počátkem 13. století Bavorové ze Strakonic (Město Strakonice, 2022).

Obrázek 8: Znak města Strakonice

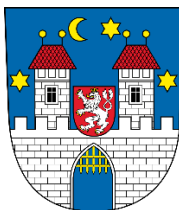

Zdroj: Město Strakonice, 2022

Písek

Písek je město ležící ve stejnojmenném okrese v Jihočeském kraji. Město má přibližně 30 tisíc obyvatel a je tak třetím největším městem v kraji. Historie Písku sahá do raného středověku, zhruba do poloviny 13. století. Vzniklo jako osada u rýžovišť zlatého písku na levém břehu Otavy, odtud také pochází jeho jméno. V centru města se nachází kamenný most, který je nejstarším stojícím mostem v České republice. Od středověku do 19. století byl Písek městem krajským a zároveň sídelním městem Prácheňského kraje (Město Písek, 2021).

Obrázek 9: Znak města Písek

Zdroj: Město Písek, 2021

Protivín

Protivín je malé město nacházející se v jižních Čechách v okrese Písek. Má přibližně 5 000 obyvatel a leží v nadmořské výšce 383 m. n. m. Město je známé hlavně díky pivovarnictví, jehož počátky se dají ve městě datovat již v roce 1598. Jedná se o značku Platan, kterou vaří Městský pivovar Platan. Zástavba města je soustředěná převážně kolem jedné dlouhé ulice táhnoucí se od železničního nádraží přes náměstí až k železniční zastávce Protivín-zastávka (Město Protivín, 2022).

Obrázek 10: Znak města Protivín

Zdroj: Město Protivín, 2022

Vodňany

Město Vodňany se nachází v okrese Strakonice v Jihočeském kraji, 30 km severozápadně od Českých Budějovic na řece Blanici. Ve Vodňanech žije přibližně 6 800 obyvatel. Město je známé svou rybářskou a rybníkářskou tradicí, důkazem toho je i Střední rybářská škola ve Vodňanech, která byla založena již v roce 1920. Jedná se o jedinou střední školu nejen v České republice, ale i v Evropě, kde se vyučuje studijní obor rybářství. Ve městě se nachází památková zóna zahrnující městské opevnění (Vodňany, 2022).

Obrázek 11: Znak města Vodňany

Zdroj: Vodňany, 2022

Volyně

Město Volyně má přibližně 3 000 obyvatel a leží v severozápadní části Jihočeského kraje v okrese Strakonice. První písemná zmínka je z druhé poloviny 13. století. V té době byla Volyně majetkem pražské kapituly. V letech 1330–1336 bylo založeno město, které bylo chráněné hradbou se třemi branami. Historické jádro se stalo roku 1990 městskou památkovou zónou (Město Volyně, 2018).

Obrázek 12: Znak města Volyně

Zdroj: Město Volyně, 2018

4.2 Hodnocení potenciálu dle Bíny

Tato kapitola se zabývá podrobnou analýzou lokalizačních podmínek v oblasti Prácheňsko dle Bíny (2002).

Přírodní pozoruhodnosti

Řezabinec

Řezabinec je národní přírodní památka v okrese Písek. Národní přírodní rezervace byla vyhlášena v roce 1949. Důvodem ochrany je výskyt cenných litorálních společenstev, která jsou vhodnými hnízdišti pro mnoho druhů ptactva a slouží pro rozmnožování dalších živočišných druhů. V rámci ochrany je chráněn jak rybník (Řezabinec), tak i přilehlé tůně vzniklé zaplavením starých děr po středověké těžbě. Přehled o celém přírodní památce lze vidět z dřevěné vyhlídkové věže, kterou vybuodovalo Prácheňské muzeum v Písku (Kudy z nudy, 2016).

Kozlovská stráň

Kozlovská stráň je přírodní památka nacházející se u obce Střelské Hoštice v okrese Strakonice. Chráněné území zaujímá strmou stráň nad pravým břehem řeky Otavy mezi Horažďovicemi a Strakonice. Důvodem vyhlášení přírodní památky byla ochrana vápencové stráně s lokalitou hořečku mnohotvarého českého. Přírodní památka chrání širokolisté suché trávníky a teplomilné křoviny na vápencovém podloží s výskytem významných a chráněných druhů rostlin (South life, 2022).

Tůně u Hajské

Přírodní památka Tůně u Hajské se nachází v okrese Strakonice a rozkládá se na území o rozloze zhruba 7 hektarů. Specifický biotop je chráněn z důvodu tůní v nivě řeky Otavy, kde se vyskytují vzácní živočichové a rostliny. Tůně vznikaly jako výsledek lidské těžby v dřívější době, kdy u řeky Otavy probíhalo rýžování (Město Strakonice, 2015).

Boží kameny

Boží kameny se nacházejí na zalesněném vrcholu 621 m. n. m. nedaleko Strakonice, jedná se o seskupení žulových balvanů. Místo se označuje jako mystické a údajně poskytuje lidem nejsilnější energii v Čechách. Lidé Boží kameny vyhledávají právě kvůli velmi silné pozitivní energii, která vychází zejména z balvanu ve tvaru lodi a prý dokáže

i léčit. Mezi obřími kameny se lze volně pohybovat, mnozí si na ně i lehají, aby „nasáli“ co nejvíce energie (Šumava Net, 2014).

Pěší a horská turistika

Krajina v okolí Prácheňska je protkána značenými turistickými trasami. Stezky propojují hlavně přírodní a kulturní památky a často se kříží u řeky Otavy. Stezky i příroda jsou zde různorodé, na Prácheňsku se střídají lesy a zemědělské plochy, terén je velice rozmanitý.

Naučná stezka Švandy Dudáka

Nejvíce turistických tras, jak už bylo řečeno, se nachází u řeky Otavy. Známa naučná stezka Švandy Dudáka se nachází ve Strakonících a jeho okolí. Začíná u strakonického hradu, poté podél řeky k replice pravěké svatyně Stonehenge, dále na Šibeniční vrch, kde v minulosti stávala kamenná šibenice a stezka končí opět na strakonickém hradě (Turistika, 2007).

Cesta bolestných kamenů

Cesta bolestných kamenů je obdoba křížové cesty, ale aplikována pro moderního člověka. Trasa začíná v Písku U Vodáka a končí na Vyhlídce píseckých lesníků. Má 14 zastavení, na každém zastavení je kámen, ke kterému je připevněna kovová obruč nesoucí název bolesti (např. nedostatek lásky, nemoc, smrt blízkého atd.) a čočku rubínového skla, symbolizujícího kapku krve (Písek, 2022).

Stezka na horu Prácheň

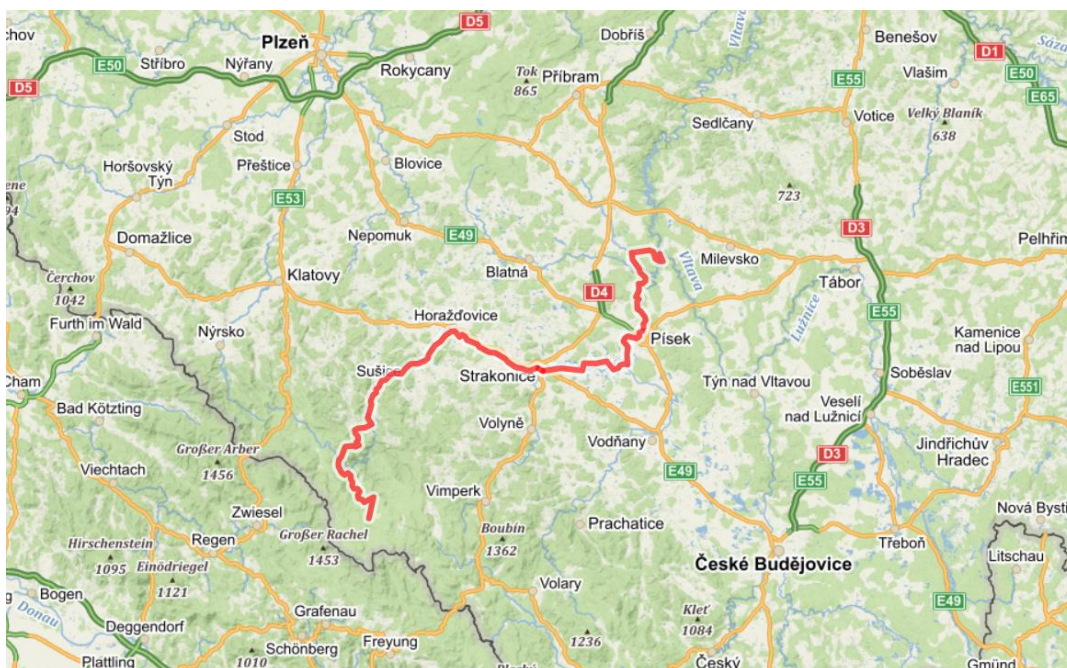
Další zajímavá pěší stezka nás zavede až na starobylou horu Prácheň. Na 4 informačních tabulích můžou návštěvníci vidět památnou krajinu historické Práchně a malebný kraj okolo řeky Otavy. Výchozím bodem jsou Velké Hydčice. V první polovině vede trasa podél Otavy k Hradci pod Práchní, kde je možné stále spatřit vchod do středověké štoly (kdysi se tam prý těžilo zlato). Druhou polovinou trasy prochází chráněným územím přírodní rezervace Prácheň, kde je pohyb veřejnosti povolen jen po značených turistických cestách. Stezka je značena směrovými tabulkami a vedle krásné přírody na turisty dýchne i kus dávné historie (Destinace Sušicko, 2022).

Cykloturistika

Otavská cyklostezka

Celou oblast protíná hned několik značených cyklostezek. Otavská cyklostezka je jednou z hlavních a nejhezčích cyklostezek v Jihočeském a Plzeňském kraji. Začíná na Šumavě a vede podél řeky Vydry a Otavy přes Sušici a právě i přes prácheňské Horažďovice, Katovice, Strakonice, Písek až na Zvíkovské Podhradí. Celá trasa měří 152 km a věrně kopíruje Vydru a Otavu. Její přesná trasa je vyznačena na obrázku č. 13 (Kudy z nudy, 2015).

Obrázek 13: Mapa Otavské cyklostezky

Zdroj: Vlastní zpracování mapy.cz. 2022

Rybářská cyklostezka

Další zajímavá trasa je rybářská cyklostezka, která má začátek ve městě Vodňany, vede českobudějovickou pánví kolem několika rybníků a končí opět ve Vodňanech. Okruh má celkovou délku 20 km a jsou na něm rozmístěny informační tabule, které seznamují s mlýny a zajímavými rybníky na trase (Kudy z nudy, 2014).

Sjezdové zimní sporty

Sledovaná oblast není příliš vhodná pro zimní sporty, jelikož se Prácheňsko nachází v nižší nadmořské výšce. Lyžování je možné pouze v Lyžařském areálu v Písku, který je vybaven speciálním umělým povrchem, který umožňuje i lyžování v období, kdy není sních. Umělý povrch je složený z malých kartáčků, které se při sjezdu ohýbají a tím tak poměrně věrně simulují jízdu na sněhu. V zimě slouží umělý povrch jako podklad pro sních a zimní sjezdování (SKIKLUB Písek, 2016).

Lyžařská turistika

Prácheňsko není vyloženě zimní destinací, nenachází se zde žádné upravované běžkařské tratě.

Rekreace u vody

Územím prochází řeka Otava, která nabízí mnoho kempů a přístupné jezy k vodním radovánkám.

Venkovská turistika

Charakter oblasti lze považovat jako relativně vhodný pro venkovskou turistiku. Ve většině obcí na Prácheňsku se dochovalo mnoho památek lidové architektury, jedná se o venkovské usedlosti, hospodářská stavení a někde dokonce i původní roubenky šumavského typu. Oblast tvoří zlatonosná řeka Otava, okolní roviny i zvlněná zemědělská krajina.

Vodní turistika

Řeka Otava je jedna z nejvíc navštěvovaných a oblíbených řek u nás, co se týká vodáctví. Na řece Otavě je mnoho kempů a různých barů a občerstveních, které lákají vodáky i na vícedenní plavby na kánoích, raftech či kajacích. Jak je vidět na obrázku č. 14., tak délka celé řeky je necelých 113 km a za vyššího stavu vody je celá splavná. (Šumava net, 2003).

Obrázek 14: Vodácká mapa Otavy

Zdroj: Půjčovna lodí, 2022

Rekreace typu les/hory

Na Prácheňsku je krajina pahorkatá až nížinná s lesy a zemědělskou plochou. Lidé se zde mohou vydávat na houby nebo na procházky např. po značených turistických trasách.

Horolezectví

Písecké skály jsou zbytkem krásných skal tyčících se na řece Otavě. Další oblasti, kde se dalo dříve lézt, byly z velké části zatopeny Orlickou přehradou. Základní horninou těchto skal jsou biotitické středně zrnité pararuly s místními polohami velmi jemnozrnných pararul. Písecké skály mají výšku stěny 10 až 25 metrů. Většina cest je opatřena fixními jištěními (Český horolezecký svaz, 2022).

Závěsné létání

Závěsné létání typu paragliding nebo létání na rogalu nemají na Prácheňsku vhodný terén. Ve Strakonících umožňuje pouze tandemové seskoky Aeroklub Strakonice.

Sportovní myslivost

Velká část Prácheňska je středně urbanizována a zároveň je středně zemědělsky využívána. Podmínky k myslivosti lze tedy hodnotit kladně. Mysliveckých spolků a sdružení se na Prácheňsku vyskytuje hned několik.

Sportovní rybolov

Řeka Otava se svými přítoky se člení na pstruhové a mimopstruhové rybářské revíry. Zájemci o rybolov v této oblasti musí být držitelem jihočeské krajské, západočeské, krajské nebo celosvazové povolenky k lovu ryb. Možnost rybolovu je i na soukromých vodních plochách, kde si povolení k lovu ryb lze na určitou dobu zakoupit.

Pozorování vodních ptáků

Řežabinec je národní přírodní památka v okrese Písek. Tůň a přilehlý rybník jsou vhodnými hnízdišti pro mnoho druhů vodního ptactva a slouží pro rozmnožování dalších živočišných druhů. Přehled o celém přírodní památce lze vidět z dřevěné vyhlídkové věže, kterou vybuodovalo Prácheňské muzeum v Písku. Z věže lze spatřit např. čírku obecnou, morčáka velkého, racka bělohavého nebo potápku černokrkou. Nedaleké rybníky u Sudoměře nabízejí jen o málo méně pestrou druhovou skladbu (Pozorování ptáků, 2020).

Kulturně-historické památky a soubory

Kamenný most v Písku

Kamenný most v Písku je most přes řeku Otavu v Písku. Postaven byl v druhé polovině 13. století, a je tedy nejstarším dochovaným mostem v České republice. Na mostě se nachází pískovcové repliky barokních soch ve čtyřech sousoších. Sousoší Kalvárie pochází z 18. století z dílny čimelického umělce Jana Hammera. K vidění jsou sochy Panny Marie, Maří Magdalény a apoštola Jana. Most byl vytvořen jako součást Zlaté stezky na pokyn Přemysla Otakara II. královskou písecko-zvíkovskou stavební hutí. Je národní kulturní památkou a hlavním klenotem města (Hrady, 2003).

Hrad Strakonice

Hrad Strakonice je gotický hrad a zámek s kostelem svatého Prokopa ve městě Strakonice ležící na soutoku zlatonosné řeky Otavy a Volyňky. Hrad kombinuje několik architektonických slohů a má tři nádvoří. Vstupní nádvoří tvoří barokní zámecká budova a kostel. Druhé nádvoří obklopuje renesanční palác, západní hradba s věží Rumpál a bývalé purkrabství. Na třetím nádvoří u řeky se nachází hospodářské budovy a západní brána. Od roku 1963 je strakonický hrad chráněn jako kulturní památka České republiky (Hrad Strakonice, 2010).

Zámek Horažďovice

Zámek Horažďovice se nachází na místě gotické tvrze, kterou postavili ve 13. století Bavorové ze Strakonice. Horažďovice byly roku 1292 povýšeny na město samotným králem Václavem II. V roce 1483 získal celé panství rod Švihovských z Rýzmburka. Přestavěli celý gotický hrad na renesanční zámeček. Z této přestavby se zachovalo malé vnitřní nádvoří s arkádami, fresková výzdoba, a hlavně dvoupatrová věž zámku (Městské muzeum v Horažďovicích, 2022).

Červená brána v Horažďovicích

Červená brána v Horažďovicích pochází z roku 1252 a je tak tedy druhou nejstarší bránou v České republice. Jednalo se a vlastně stále jedná o součást městského opevnění. Nechali ji vystavět Bavorové ze Strakonice. Zvenku bránu chránilo předbraní do něhož kdysi vedl padací most (Turistika, 2008).

Prácheň

Zřícenina kdysi rozsáhlého hradu Prácheň se nachází na vrcholu kopce Prácheň (504 m n. m.) nedaleko města Horažďovic. Na velkém prostoru jsou dochovány zbytky věží, hradeb a bašt. Na místě původního slovanského hradiště z 10. století nechal na vrcholu v roce 1315 Bavor III. ze Strakonice vystavět kamenný hrad. V majetku rodu Bavorů byl až do konce 15. století, kdy jej získal Půta Švihovský z Rýzmburka, který hrad přestavěl, ale záhy byl hrad opuštěn. Od roku 1558 je hrad představován jako pustý. Na místě původního hradu je nyní vyhlášena přírodní rezervace s přirozenými dubohabrovými lesními porosty. Hora Prácheň však nedala jméno pouze hradu, ale i celému kraji (Hrady, 2005).

Hradební systém ve Vodňanech

Ve městě Vodňany se dochoval hradební systém včetně zbytků bašt, zdí, hradeb, příkopů a parkánů kolem původního města. Městské opevnění datované kolem roku 1400 má dva až tři okruhy hradeb a hranolové bašty (Vodňany, 2022).

Skanzeny a muzea

Vodní mlýn Hoslovice a Muzeum středního Pootaví ve Strakonících

Vodní mlýn Hoslovice se nachází 17 km od Strakonice a jedná se o mlýn o jediném kole, který je považován za nejstarší zachovalý vodní mlýn na území České republiky. Mlýn, který je chráněn jako národní kulturní památka České republiky, je tvořen původní mlýnicí spojenou s obytnou částí, kde se nachází i černá kuchyně. Mlýn spravuje Muzeum středního Pootaví ve Strakonících. Muzeum sídlí v areálu strakonického hradu a od roku 2018 až 2022 prošlo rozsáhlou rekonstrukcí objektů a renovací jedinečných expozic dud a dudáctví, historie textilní výroby, zbraní a motocyklů značky ČZ a Suverénního řádu maltézských rytířů. K vidění je přibližně stovka exponátů jak z Čech, tak ze zahraničí. Zájemci mají také možnost si pomocí sluchátek poslechnout celou řadu nahrávek s dudami (Muzeum středního Pootaví Strakonice, 2022).

Prácheňské muzeum v Písku

Prácheňské muzeum v Písku bylo založené v roce 1884 jako Městské muzeum. Nejprve se nacházelo v různých budovách po městě a od roku 1902 sídlí v objektu bývalého královského hradu z poloviny 13. století. Poté se postupně rozšiřovalo o další prostory, v nichž vznikaly stálé expozice, depozitáře pro sbírkové předměty, výstavní síně a odborná pracoviště (Prácheňské muzeum v Písku, 2022).

Rybářské muzeum ve Vodňanech

Rybářské muzeum ve Vodňanech je rozděleno na dvě části, první obsahuje akvária se živými rybami a druhá je vlastní historická část, která dokumentuje vývoj jednotlivých oblastí rybářství. Návštěvníci také mohou vidět vodní organismy pod mikroskopy nebo programy na interaktivní tabuli (Místopisný průvodce po České republice, 2021).

Lázeňská funkce

Na území se nevyskytuje žádná obec klasifikována jako lázeňská a nedisponuje specializovaným zdravotnickým zařízením k provozu lázeňství.

Kongresy a konference

Na Prácheňsku se velké kongresy ani konference nepořádají.

Kulturní akce

Mezinárodní dudácký festival ve Strakonících

Mezinárodní dudácký festival, zkracovaný také někdy na MDF, se koná každé dva roky vždy na konci srpna ve Strakonících. První ročník se uskutečnil v roce 1967 u příležitosti 600. výročí založení města. Festivalu se účastní dudáci z více než desítky států například Skoti, Slováci, Španělé, Francouzi či Turci (Mezinárodní dudácký festival, 2022).

Mezinárodní folklórní festival v Písku

Mezinárodní folklórní festival v Písku přivítá každý rok v srpnu folklórní soubory z celého světa. Součástí Mezinárodního folklórního festivalu v Písku je i vystoupení dětských souborů a bohatý hudební doprovodný program. Akce tradičně vrcholí sobotním galaprogramem s názvem "Písek, roztančené město na Otavě", kde se představují všechny soubory (Město Písek, 2022).

Pivovarská pouť

Pivovarská pouť se koná každý rok v létě ve Strakonících. Pout' se koná v areálu pivovaru, a jak už napovídá název, pivo tady doopravdy teče proudem. Ve stáncích se točí různé druhy strakonického piva Dudák a k vychutnání si lahodného moku hrají i známé české kapely (PIVOMOL, 2022).

Slavnosti kaše

Horažďovice pořádají již tradiční Slavnosti kaše. Mírové náměstí se vždy proměňuje ve středověké tržiště plné kejklířů a rytířů. Slavnosti se konají každoročně jako vzpomínka na obléhání města, při kterém zde v roce 1307 zemřel český král Rudolf Habsburský, přezdívaný pro svou šetrnost Král kaše (České výlety, 2022).

Vodňanské rybářské dny

Vodňanské rybářské dny se konají každoročně na začátku května. Program má vždy dvě odlišné roviny. V první rovině jsou pořádány akce orientované na profesionální rybářskou veřejnost. Ve druhé rovině jsou akce pro laickou veřejnost, která obsahuje zábavní akce s rybářským podtextem a samozřejmě s ochutnávkou rybích pokrmů. V sobotu se na náměstí koná rybí jarmark a trh, kde jsou nabízeny ryby živé, zpracované, vyuzené i usmažené. Trh je doprovázen bohatým programem a zakončen již tradičním ohňostrojem (Místopisný průvodce po České republice, 2021).

Sportovní akce

Lezecké závody

Lezecké centrum LezeTop v Písku každý rok pořádá lezecké závody v lezení na umělé stěně na obtížnost. Tyto závody jsou určeny pro sportovní lezce i širokou veřejnost (Lezecké centrum Písek, 2022).

Skoky a drezura

Každý rok probíhají v Zemském hřebčinci Písek chovatelské soutěže čtyř až šestiletých koní v klasických disciplínách jezdeckého sportu – skoky a drezura.

V oblasti Prácheňsko se nepořádají sportovní akce velkého charakteru.

Církevní akce

Na Prácheňsku se nachází několik poutních míst, které jsou cílem poutníků, avšak nespádají do nejvyššího poutního významu.

Poutní kostel sv. Anny u Kraselova

Poutní kostel sv. Anny u Kraselova byl postaven v roce 1682 a patří mezi kulturní památky České republiky. V roce 2010 byla opravena obytná část kostela, která byla v roce 2011 biskupem Pavlem Posádem posvěcena a pojmenována jako "Dům svatého Jáchyma". Každý rok se na sv. Annu konají pěší poutě z 9 km vzdálených Strakonice (Národní památkový ústav, 2015).

Kaple sv. Jáchyma a sv. Anny

Jedním z nejnavštěvovanějších poutních míst na Horažďovicku je kaple sv. Jáchyma a sv. Anny. Roku 1667 byla vystavěna barokní zděná kaple na místě původní dřevěné kapličky. Roku 1752 zde byly založeny lázně. Léčivý pramen před kaplí vyvěrá dodnes. Poutní kaple sv. Jáchyma a sv. Anny má netradiční prostorovou orientaci vůči světovým stranám. Většina katolických kostelů je presbyteriem orientována k východu, směrem k Jeruzalému, v případě zdejší kaple směřuje presbyterium k jihu, tedy směrem, kde vyvěrá pramen (Městské muzeum v Horažďovicích, 2022).

Veletrhy a tematické trhy

Ve sledované oblasti i okolních vesnicích se po celý rok konají různé tematické trhy, jedná se hlavně o trhy adventní, pouťové nebo farmářské. Na trzích jsou především nabízeny místní produkty, občerstvení a výrobky z lidového řemesla. V oblasti se nekonají mezinárodní trhy ani veletrhy v mezinárodním kontextu.

Místní produkty

V oblasti se uděluje značka PRÁCHEŇSKO regionální produkt, která zaručuje kvalitu, šetrné zpracování a výrobu s ohledem na životní prostředí, a především jedinečnost a originalitu produktu ve vztahu k Prácheňsku. Značka je určena řemeslným výrobkům a uměleckým dílům, potravinám a zemědělským produktům, přírodním a také ubytovacím a stravovacím službám (Regionální značky – Prácheňsko, 2010).

Frivolitková krajka je tradiční regionální produkt, který má odlišnou techniku výroby od dobře známé paličkované krajky. Předností frivolitkové krajky je pevnost a udržení si tvaru bez nutnosti následného škrobení. Je vhodná k vytváření krajkových objektů – velikonočních ozdob, vánočních závěsů, ale i plošných obrazů.

Další příklady regionálních produktů jsou například pletené výrobky z drátu a proutí, Pacelická keramika či hovězí z Hoslovic (Regionální značky – Prácheňsko, 2010).

Příhraniční specifika

Prácheňsko se nachází v Jihočeském a Plzeňském kraji a nejbližší trasa k hranicím je dlouhá přibližně 50 km.

Celkové zhodnocení potenciálu destinace cestovního ruchu

Na základě výše zjištěných skutečností byly lokalizační předpoklady bodově ohodnoceny dle metodiky Bíny (2002). Dle níže uvedené tabulky dosáhla destinace Prácheňsko 166 bodů a patří tudíž do zóny velmi vysokého potenciálu cestovního ruchu.

Tabulka 2: Zhodnocení potenciálu cestovního ruchu na Prácheňsku

Složka potenciálu cestovního ruchu	počet bodů		
	1	2	3
přírodní pozoruhodnosti	10		
vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku	5		
vhodnost krajiny pro cykloturistiku		15	
vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty	7		
vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	-	-	-
vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	10		
vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy/hory	-	-	-
vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	3	-	-
vhodnost krajiny pro vodní turistiku	-	-	15
vhodnost krajiny pro horolezectví		2	
Vhodnost krajiny pro závěsné létání		-	
vhodnost krajiny pro sportovní myslivost		2	
vhodnost krajiny pro sportovní rybolov		2	
vhodnost krajiny pro poznávání vodních ptáků		1	
kulturně historické památky a soubory		25	
skanzeny a muzea		15	
lázeňská funkce	-		
kongresy a konference	-		
kulturní akce			40
sportovní akce	2		
církevní akce	2		
veletrhy a tematické trhy	5		
místní produkty	5		
příhraniční specifika	-	-	-
součet		166	

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

4.3 Dotazníkové šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit povědomí o zvolené destinaci Prácheňsko. Dotazníkový výzkum byl vytvořen prostřednictvím internetové stránky vyplnto.cz a probíhal v období od srpna do října 2022. Celkem se podařilo získat odpovědi od 361 respondentů. Sběr odpovědí se konal převážně šířením odkazu na sociálních sítích a formou e-mailingu. Dotazník je vložen v příloze 1 této práce. Dotazník obsahuje otevřené a zcela uzavřené otázky. Získaná data byla komentována a popsána s pomocí přehledných tabulek a kruhových grafů. Ti respondenti, kteří Prácheňsko neznají odpovídali pouze na první otázku a demografické otázky na konci dotazníku.

1. otázka: Povědomí o Prácheňsku

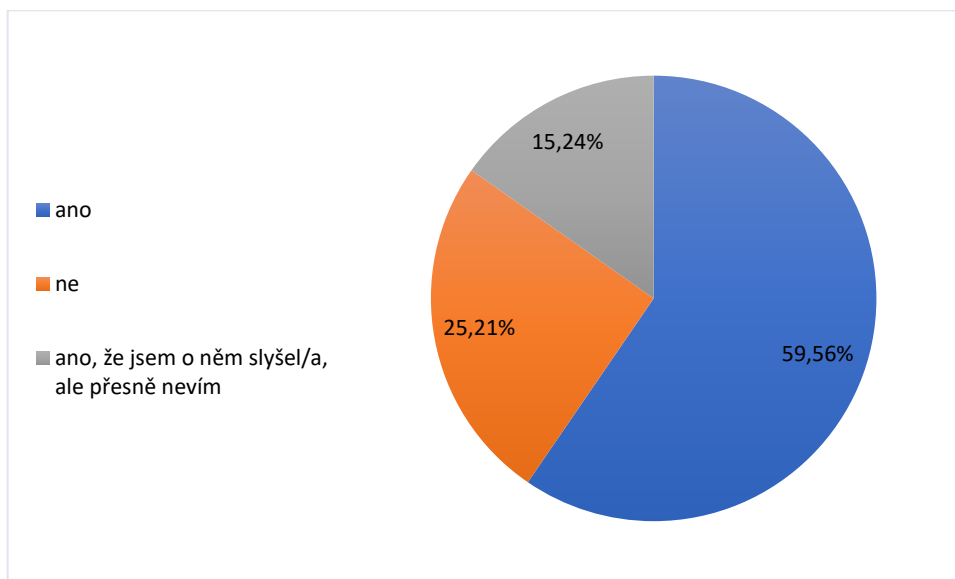
První otázka zjišťovala, zdali mají respondenti povědomí o zvolené destinaci Prácheňsko. Na výběr bylo ze 3 uzavřených odpovědí. Jak je patrné z grafu č. 1, tak 59,89 % respondentů odpovědělo, že destinaci Prácheňsko znají, 14,76 % udalo, že už o Prácheňsku slyšelo, ale neví přesně a zbytek, tedy 25,35 % odpovědělo, že Prácheňsko nezná. Pro respondenty, kteří u této otázky odpověděli ne byli přesunuti na demografické otázky (na otázku č. 14).

Tabulka 3: Povědomí o Prácheňsku

odpověď	počet	v %
ano	215	59,56 %
ne	91	25,21 %
ano, už jsem o Prácheňsku slyšel/a, ale přesně nevím	55	15,24 %

Zdroj: vlastní šetření. 2022

Graf 1: Povědomí o Prácheňsku

Zdroj: vlastní šetření, 2022

2. otázka: Navštívená místa na Prácheňsku

Ve druhé otázce odpovídali ti respondenti, kteří destinaci znají nebo o ní slyšeli. Respondenti mohli zvolit libovolný počet navštívených míst na Prácheňsku. Jak je vidět v tabulce č. 4, tak nejvíce navštěvovaná místa byla hrad Strakonice (134), kamenný most v Písku (112) a Mezinárodní dudácký festival ve Strakonících (108).

Tabulka 4: Navštívená místa

odpověď	počet	v %
hrad Strakonice	134	49,63 %
kamenný most v Písku	112	41,48 %
Mezinárodní dudácký festival ve Strakonících	108	40 %
řeka Otava	70	25,93 %
zřícenina hradu Prácheň	47	17,41 %
vodní mlýn Hoslovice	34	12,59 %
Rybářské muzeum ve Vodňanech	33	12,22 %
jiné	13	4,81 %

Zdroj: vlastní šetření, 2022

3. otázka: Získávání informací o destinaci

Dle tabulky č. 5 je viditelné, že respondenti nejčastěji získávali informace o destinaci z internetu (144), z televize (73), z doporučení od známých (63) nebo třeba z rádia (29).

Tabulka 5: Získávání informací o destinaci

odpověď	počet	v %
internet	144	53,53 %
televize	73	27,14 %
doporučení od známých	63	23,42 %
rádio	29	10,78 %
propagační materiály	23	8,55 %
infocentrum	20	7,43 %
jiné	1	0,37 %

Zdroj: vlastní šetření, 2022

4. otázka: Délka pobytu

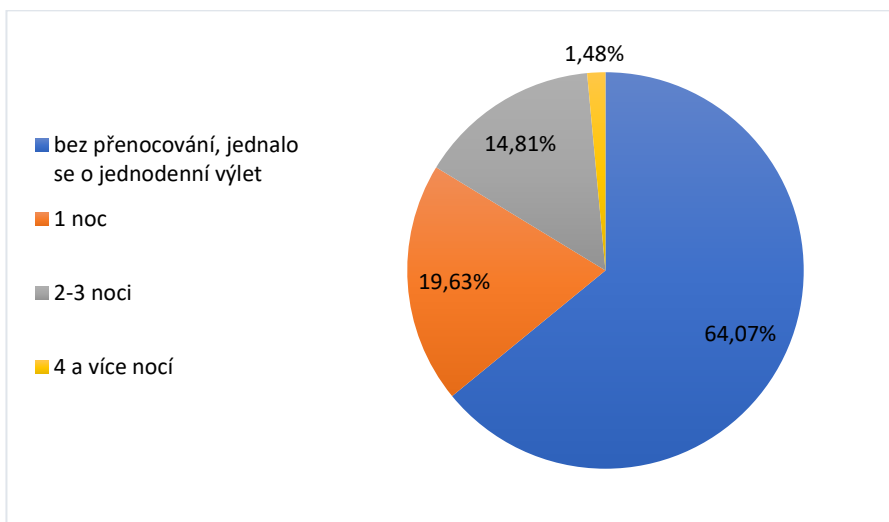
Jak je patrné z grafu č. 2 a tabulky č. 6, tak se návštěvníci ve sledované oblasti zdržovali nejčastěji pouze krátkodobě, a to na jeden den (64,07 %). Druhá nejvyšší odpověď byla na 1 noc (19,63 %). Zbytek respondentů zůstalo na 2-3 noci (14,81 %) a na 4 a více nocí (1,48 %).

Tabulka 6: Délka pobytu

odpověď	počet	v %
bez přenocování, jednalo se o jednodenní výlet	173	64,07 %
1 noc	53	19,63 %
2-3 noci	40	14,81 %
4 a více nocí	4	1,48 %

Zdroj: vlastní šetření, 2022

Graf 2: Délka pobytu

Zdroj: vlastní šetření, 2022

5. otázka: Způsob dopravy do destinace

Respondenti se do destinace dostávali nejčastěji automobilem (137). Další nejčastější způsoby dopravy byl autobus (70) a vlak (29). Zbylí návštěvníci (19) se do destinace dostali na lodi nebo na kole (15).

6. otázka: Hlavní důvody návštěvy Prácheňska

V této otázce respondenti mohli vybírat libovolný počet důvodů návštěvy Prácheňska. Získané odpovědi jsou zaznamenány v tabulce č. 7. Nejčastější odpověď byla návštěva kulturních památek (149). Další časté odpovědi byly kulturní akce (76), vodáctví (53), turistika a příroda (48) a návštěva rodiny a známých 45.

Tabulka 7: Hlavní důvody návštěvy Prácheňska

odpověď	počet	v %
návštěva kulturních památek	149	55,19 %
kulturní akce	76	28,15 %
vodáctví	53	19,63 %
turistika a příroda	48	17,78 %
návštěva rodiny a známých	45	16,67 %
odpočinek a rekreace	31	11,48 %
pracovní cesta	4	1,48 %

Zdroj: vlastní šetření, 2022

7. otázka: Co se na Prácheňsku respondentům nejvíce líbilo?

V této otevřené otázce respondenti odpovídali, co se jim v dané destinaci nejvíce líbilo. Nejčastější odpovědi byly: hrad Strakonice, řeka Otava, centrum Písku, Mezinárodní dudácký festival, Horažďovice, příroda u řeky.

8. otázka: Kvalita pobytu na Prácheňsku

Respondenti odpovídali na uzavřenou otázku ohledně kvality pobytu na Prácheňsku. Jak je patrné z tabulky č. 8, tak nejvyšší počet hodnocení měla odpověď, že se návštěvníkům velice líbilo (46,67 %). Další odpovědi byly líbilo (42,22 %), neutrálně (10,37 %) a spíše nelíbilo (0,74 %).

Tabulka 8: Kvalita pobytu na Prácheňsku

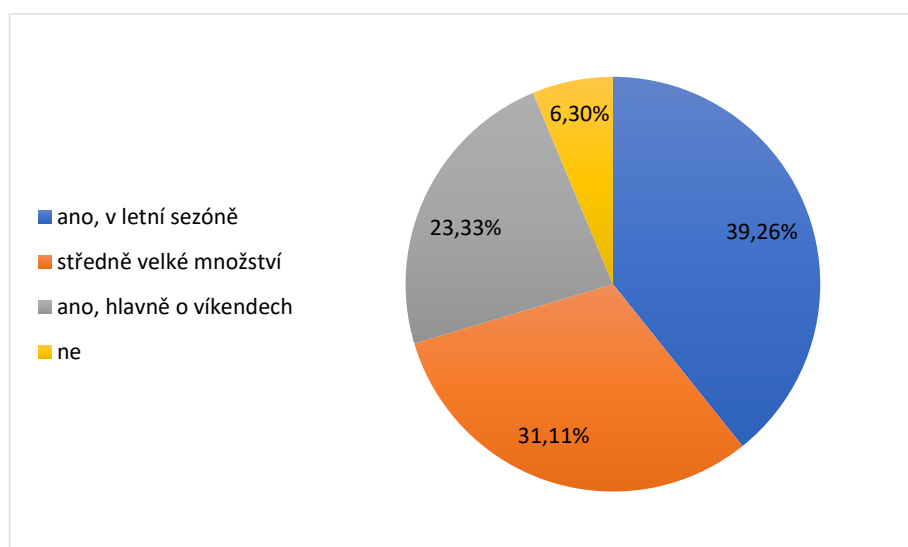
odpověď	počet	v %
velice líbilo	126	46,67 %
líbilo	114	42,22 %
neutrálně	28	10,37 %
spíše nelíbilo	2	0,74 %

Zdroj: vlastní šetření, 2022

9. otázka: Množství návštěvníků v destinaci Prácheňsko

V této uzavřené otázce respondenti sdělovali jaké množství návštěvníků v destinaci potkali. Získaná data jsou vyobrazena v grafu č. 3. Nejčastěji návštěvníci destinace Prácheňsko odpověděli ano, v letní sezóně (39,26 %), středně velké množství (31,11 %), ano, hlavně o víkendech (23,33 %) a ne označilo 6,30 % respondentů.

Graf 3: Množství návštěvníků v destinaci Prácheňsko

Zdroj: Vlastní šetření, 2022

10. otázka: Doporučení Prácheňska

Tato uzavřená otázka udává zda by respondenti doporučili Prácheňsko svým známým. Získané odpovědi jsou uvedené v tabulce č. 9. První skupina respondentů by Prácheňsko spíše doporučila (48,89 %). Ostatní respondenti by rozhodně doporučili (45,93 %), spíše nedoporučili (4,81 %) a rozhodně nedoporučili (0,37 %).

Tabulka 9: Doporučení Prácheňska

odpověď	počet	v %
spíše ano	132	48,89 %
rozhodně ano	124	45,93 %
spíše ne	13	4,81 %
rozhodně ne	1	0,37 %

Zdroj: Vlastní šetření, 2022

11. otázka: Ubytování

V této otázce mohli respondenti vybírat kolik odpovědí chtěli. Nejčastější odpověď byla, že se jednalo o jednodenní výlet (165), takže ubytování nebylo potřeba. Druhá nejčastější odpověď byla apartmán (30). Další ubytování, které návštěvníci v destinaci využívali, byl například stan (24), hotel (17) nebo pronájem chaty/chalupy (10).

12. otázka: Druh stravování

Respondenti vybírali libovolný počet odpovědí, jaké stravování při svém pobytu využívali. Z tabulky č. 10 je viditelné, že nejvíc odpovědí dostala restaurace (155). Druhý nejvyšší počet odpovědí získalo vlastní stravování (104). Zbytek dotazovaných při svém pobytu využívali kiosky (20) a místní obchody (11).

Tabulka 10: Druh stravování

odpověď	počet	v %
restaurace	155	57,41 %
vlastní	104	38,52 %
kiosek	20	7,41 %
místní obchody	11	4,07 %

Zdroj: Vlastní šetření, 2022

13. otázka: Co je potřeba na Prácheňsku vylepšit

Tato otázka byla otevřená. Nadpoloviční většina uvedla, že jim na Prácheňsku nic nechybělo a není potřeba vylepšení. Dále respondenti uváděli, že jim chybí kvalitnější restaurace nebo větší informovanost o zajímavých nedocenených památkách v okolí Prácheňska. Několik jednotek respondentů uvedlo, že v destinaci není mnoho půjčoven elektrokol nebo vodních barů.

14. otázka: Pohlaví respondentů

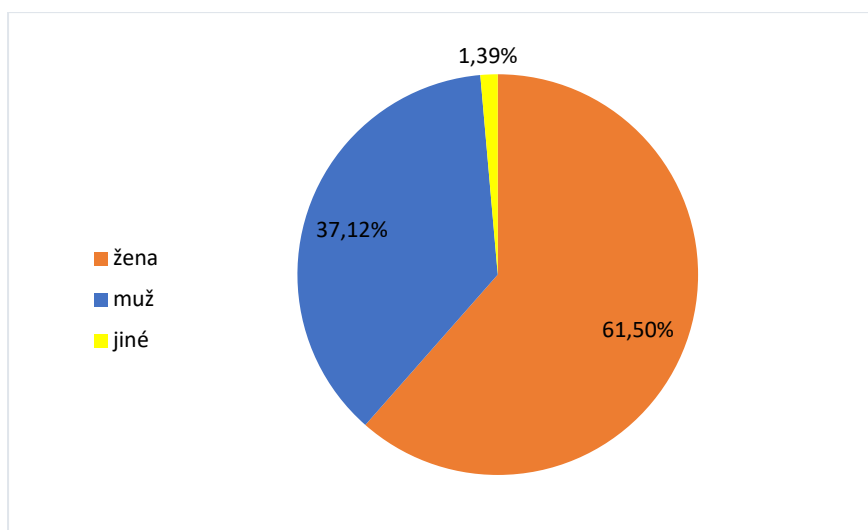
Jak lze vidět z tabulky č. 11 a grafu č. 4, tak nadpoloviční většina respondentů odpověděla, že jsou ženy (61,5 %), druzí muži (37,12 %) a pouze minimální část respondentů se definovali jako jiné (1,39 %).

Tabulka 11: Pohlaví respondentů

odpověď	počet	v %
žena	222	61,5 %
muž	134	37,12 %
jiné	5	1,39 %

Zdroj: Vlastní šetření, 2022

Graf 4: Pohlaví respondentů

Zdroj: Vlastní šetření, 2022

15. otázka: Věk respondentů

Věková struktura respondentů byla rozdělena do 6 kategorií. Dle tabulky č. 12 je zřejmé, že nejvíce zastoupená kategorie byla mezi 25-34 lety (40,44 %). Druhá nejčastější věková kategorie byla 15-24 let (30,19 %). Další byla kategorie 35-44 let (19,11 %), kategorie 45-54 let (6,93 %) a 55-64 let (3,32 %). Poslední skupina 65 a více let neměla ani jedno zastoupení.

Tabulka 12: Věk respondentů

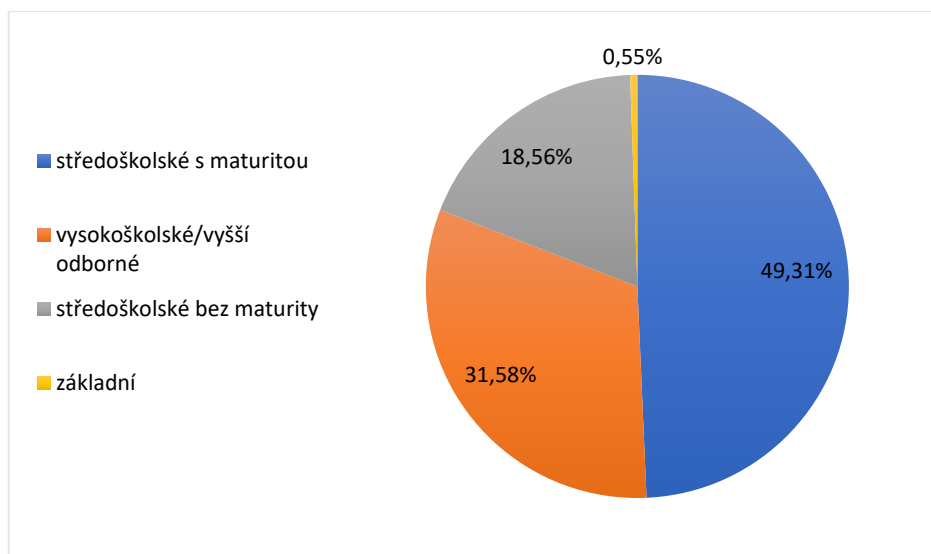
odpověď	počet	v %
25-34 let	146	40,44 %
15-24 let	109	30,19 %
35-44 let	69	19,11 %
45-54 let	25	6,93 %
55-64 let	12	3,32 %

Zdroj: Vlastní šetření, 2022

16. otázka: Nejvyšší dosažené vzdělání

V této otázce respondenti uváděli své nejvyšší dosažené vzdělání. Z grafu č. 5 vidím, že nejvíce respondentů uvedlo nejvyšší dosažené vzdělání středoškolské s maturitou (49,31 %). Ostatní respondenti měli vysokoškolské/vyšší odborné (31,58 %), středoškolské bez maturity (18,56 %) a základní (0,55 %).

Graf 5: Nejvyšší dosažené vzdělání

Zdroj: Vlastní šetření, 2022

17. otázka: Bydliště respondentů (kraj)

Jak je patrné z tabulky č. 13, tak v poslední otázce respondenti odpovídali na otázku, v jakém kraji bydlí. Nejvíce respondentů bylo z Jihočeského kraje (21 %), dále ze Středočeského (16,34 %), Plzeňského (15,51 %) a z Prahy (12,19 %). V šetření byly zastoupeny všechny kraje kromě Jihomoravského.

Tabulka 13: Bydliště respondentů

odpověď	počet	v %
Jihočeský kraj	76	21,05 %
Středočeský kraj	59	16,34 %
Plzeňský kraj	56	15,51 %
Hlavní město Praha	44	12,19 %
Karlovarský kraj	35	9,7 %
kraj Vysočina	31	8,59 %
Liberecký kraj	23	6,37 %
Pardubický kraj	18	4,99 %
Ústecký kraj	7	1,94 %
Královéhradecký kraj	7	1,94 %
Moravskoslezský kraj	3	0,83 %
Zlínský kraj	1	0,28 %
Olomoucký kraj	1	0,28 %

Zdroj: Vlastní šetření, 2022

4.4 Ukazatele intenzity cestovního ruchu

Data pro zkoumanou destinaci Prácheňsko nebyla nalezena, proto byla využita data z Českého statistického úřadu (2022 b) dvou měst za rok 2021. Jednalo se města Strakonice a Písek, která se nacházejí v Prácheňsku.

- **Míra turistické penetrace - TPR (Strakonice)**

$$TPR \text{ celkově} = \frac{2,5 * 9799}{21\,912 * 365} * 100 = 0,31$$

Vypočtená hodnota ukazuje, že se ve Strakonících denně nachází průměrně 0,31 turisty (rezidenta i nerezidenta) na 100 obyvatel.

$$TPR \text{ rezidenti} = \frac{2,4 * 8390}{21\,912 * 365} * 100 = 0,25$$

Vypočtená hodnota ukazuje, že se ve Strakonících denně nachází průměrně 0,25 turisty (rezidenta) na 100 obyvatel.

$$TPR \text{ nerezidenti} = \frac{3 * 1409}{21\,912 * 365} * 100 = 0,05$$

Vypočtená hodnota ukazuje, že se ve Strakonících denně nachází průměrně 0,05 turisty (nerezidenta) na 100 obyvatel.

Dle provedených výpočtů je zřejmé, že se ve městě Strakonice nachází 5x více turistů rezidentů než turistů nerezidentů.

- **Míra turistické penetrace (Písek)**

$$TPR \text{ celkově} = \frac{2,1 * 22322}{30379 * 365} * 100 = 0,42$$

Výsledná hodnota ukazuje, že se v Písku průměrně vyskytuje 0,42 turisty za 1 den (rezidenta i nerezidenta) na 100 obyvatel.

$$TPR \text{ rezidenti} = \frac{2 * 18904}{30379 * 365} * 100 = 0,34$$

Konečná hodnota ukazuje, že se na jeden den v Písku nachází průměrně 0,34 turisty (rezidenta) na 100 obyvatel.

$$TPR \text{ nerezidenti} = \frac{2,7 * 3418}{30379 * 365} * 100 = 0,08$$

Vypočtená hodnota ukazuje, že se v Písku průměrně na jeden den nachází 0,08 turisty (nerezidenta) na 100 obyvatel.

Dle provedených výpočtů je zřejmé, že se ve městě Písek denně nachází přibližně 4x více turistů rezidentů než turistů nerezidentů.

- **Hustota výskytu turistů - TDR (Strakonice)**

Ukazatel udává počet turistů, kteří se denně průměrně nachází v určené destinaci na 1 km².

$$TDR \text{ celkově} = \frac{2,5 * 9799}{35 * 365} = 1,9$$

Ve Strakonících se na 1 km² nachází průměrně 1,9 turisty (rezidenta i nerezidenta).

$$TDR \text{ rezidenti} = \frac{2,4 * 8390}{35 * 365} = 1,58$$

Ve Strakonících se na 1 km² nachází průměrně 1,58 turisty (rezidenta).

$$TDR \text{ nerezidenti} = \frac{3 * 1409}{35 * 365} = 0,33$$

Ve Strakonících se na 1 km² nachází průměrně 0,33 turisty (nerezidenta).

- **Hustota výskytu turistů - TDR (Písek)**

$$TDR \text{ celkově} = \frac{2,1 * 22322}{63 * 365} = 2,03$$

V Písku se na 1 km² nachází průměrně 2,03 turisty (rezidenta i nerezidenta).

$$TDR \text{ rezidenti} = \frac{2 * 18904}{63 * 365} = 1,64$$

V Písku se na 1 km² nachází průměrně 1,64 turisty (rezidenta).

$$TDR \text{ nerezidenti} = \frac{2,7 * 3418}{63 * 365} = 0,4$$

V Písku se na 1 km² se nachází průměrně 0,4 turisty (nerezidenta).

- **Míra turistické intenzity – TIR (Strakonice)**

$$TIR = \frac{9799}{21912} * 100 = 44,72$$

Ve Strakonících se za jeden rok nachází 44,72 turistů na 100 obyvatel.

- **Míra turistické intenzity – TIR (Písek)**

$$TIR = \frac{22322}{30379} * 100 = 73,48$$

V Písku se za jeden rok nachází 73,48 turistů na 100 obyvatel.

- **Turistická funkce – TF (Strakonice)**

$$TF = \frac{720}{21912} * 100 = 3,29$$

- **Turistická funkce – TF (Písek)**

$$TF = \frac{1442}{30379} * 100 = 4,75$$

Výsledky ukazují, že ve Strakonících a Písku se dohromady nachází 8,04 lůžek na 100 obyvatel daného území.

- **Index turistického zatížení území – TL (Strakonice)**

$$TL = \frac{720}{35} = 20,57$$

Na 1 km² se ve městě Strakonice připadá 20,57 lůžek.

- **Index turistického zatížení území – TL (Písek)**

$$TL = \frac{1442}{63} = 22,89$$

Na 1 km² ve městě Písek připadá 22,89 lůžek.

5 Výsledky a diskuse

Dle vypracovaného zhodnocení potenciálu destinace metodou dle Bíny (2002), provedeného dotazníkového šetření a vypočtených ukazatelů intenzity cestovního ruchu jsou vypracovány návrhy a doporučení ke zvýšení návštěvnosti sledované destinace a zlepšení její propagace a atraktivity.

5.1 Zhodnocení a diskuze výsledků

Potenciál Prácheňska byl vyhodnocen na základě Bínovy metody s pomocí určení lokalizačních podmínek dané oblasti. Ze získaných dat je zřejmé, že Prácheňsko patří mezi velice zajímavou destinaci, kde se nacházejí různorodé kulturní i přírodní památky. Geograficky se destinace téměř dokonale shoduje s povodím zlatonosné řeky Otavy, která tvoří srdce celého Prácheňska. Krajina v okolí Prácheňska je protkána značenými turistickými trasami. Stezky propojují hlavně přírodní a kulturní památky a často se kříží právě u řeky Otavy. Stezky i příroda jsou ve sledované oblasti různorodé, na Prácheňsku se střídají lesy, rybníky, tůně i zemědělské plochy.

Celou oblast protíná hned několik značených cyklostezek, jedna z nejnámějších a nejdelších je Otavská cyklostezka, která začíná na Šumavě a vede podél řeky Vydry a Otavy přes Sušici, a právě i přes prácheňské Horažďovice, Katovice, Strakonice, Písek až na Zvíkovské Podhradí. Celá trasa měří 152 km a věrně kopíruje Vydru a Otavu.

Prácheňsko je velice vhodné pro vodáctví, neboť je řeka Otava jedna z nejvíce vodácky navštěvovaných a oblíbených řek u nás. Na řece Otavě se nachází mnoho kempů, barů a stánků s občerstvením, které lákají vodáky i na vícedenní plavby na kánoích, raftech či kajacích.

Sledovaná oblast není příliš vhodná pro zimní sporty, jelikož se Prácheňsko nachází v nižší nadmořské výšce. Lyžování je možné pouze v Lyžařském areálu v Písku, který je vybaven speciálním umělým povrchem, který umožňuje i lyžování v období, kdy není sníh.

Významných kulturních památek se nachází na Prácheňsku hned několik. Všechna města nacházející se ve sledované oblasti mají významná historická centra. Strakonický hrad se nachází v centru Strakonice na řece Otavě a od roku 1963 je chráněn jako kulturní památka České republiky. Nejstarší dochovaný kamenný most se nachází v Písku, který byl od středověku do 19. století městem krajským a zároveň sídelním městem tehdy

Prácheňského kraje. Zřícenina kdysi rozsáhlého hradu Prácheň se nachází na vrcholu kopce Prácheň (504 m n. m.) nedaleko města Horažďovic. Horažďovice jsou také dnešním historickým a přirozeným centrem regionu a můžou se pyšnit i druhou nejstarší dochovanou městskou bránou u nás (Červená brána z poloviny 13. století). Ve většině obcí na Prácheňsku se dochovalo mnoho památek lidové architektury. Jedná se o venkovské usedlosti, hospodářská stavení a někde dokonce i původní roubenky šumavského typu.

Na Prácheňsku se nachází řada zajímavých muzeí. Vodní mlýn Hoslovice se nachází 17 km od Strakonice a je chráněn jako národní kulturní památka České republiky. Mlýn je tvořený původní mlýnicí spojenou s obytnou částí, kde se nachází i černá kuchyně. Mlýn spravuje Muzeum středního Pootaví ve Strakonících. Toto muzeum sídlí v areálu strakonického hradu a obsahuje expozice dud a dudáctví, historie textilní výroby, zbraní a motocyklů značky ČZ a Suverénního řádu maltézských rytířů. Ve městě rybníků a rybářské školy nesmí chybět ani Rybářské muzeum ve Vodňanech.

Důležitých kulturních akcí se koná na Prácheňsku každoročně hned několik. Nejznámější je pravděpodobně Mezinárodní dudácký festival ve Strakonících, kterého se tradičně účastní několik desítek souborů ze zahraničí. V Písku se koná Mezinárodní folklórní festival a v Horažďovicích zase tradiční Slavnosti kaše. Vodňanské rybářské dny se pořádají každoročně na začátku května.

Na Prácheňsku se nekonají sportovní akce velkého charakteru. Konají se zde ale například lezecké sporty na umělé stěně v Písku a závody jezdeckého sportu – skoky a drezura.

Ve sledované oblasti se nachází několik poutních míst, které jsou cílem poutníků, ale nespádají do nejvyššího poutního významu. Stejně tak se na Prácheňsku nekonají mezinárodní trhy ani veletrhy v mezinárodním kontextu, ale pouze místní tematické trhy.

Po vyhodnocení všech lokalizačních kritérií dosáhla destinace Prácheňsko 166 bodů a spadá tak do zóny velmi vysokého potenciálu cestovního ruchu.

Dotazníkové šetření ukázalo relativně špatné povědomí o zvolené destinaci Prácheňsko. 91 respondentů z celkového počtu 361 odpovědělo, že oblast neznají a dalších 55 si svou znalostí nejsou jisti.

Nejvíce respondenti odpovídali, že navštívili hrad Strakonice, kamenný most v Písku nebo třeba Mezinárodní dudácký festival ve Strakonících. Nejčastější odpověď u důvodů návštěvy Prácheňska byla se 149 odpověďmi návštěva kulturních památek. Kulturní akce obsahovalo 76 odpovědí, vodáctví 53, turistika a příroda 48, návštěva rodiny

a známých 45. V otevřené otázce respondenti odpovídali, co se jim v dané destinaci nejvíce líbilo. Nejčastější odpovědi byly hrad Strakonice, řeka Otava, centrum Písku, Mezinárodní dudácký festival, Horažďovice, příroda u řeky.

Respondenti získávali nejčastěji informace o destinaci z internetu, a to více jak v 50 %. Další způsob byl z televize, z doporučení od známých nebo třeba z rádia.

V rámci dotazníkového šetření byli respondenti dotazováni i na délku pobytu na Prácheňsku. V 64 % se respondenti zdrželi pouze na jeden den. V necelých 20 % na 1 noc a pouze v 16 % na 2 a více nocí. Nejčastěji se návštěvníci ubytovali v apartmánu, stanu nebo hotelu. Do destinace se respondenti dostávali automobilem, jednalo se o 50,74 %. Další nejčastější způsoby dopravy byl autobus, vlak nebo na kole či lodi. Největší množství respondentů se stravovalo v restauraci, a to více jak v polovině případů. Druhý nejvyšší počet odpovědí získalo vlastní stravování, využívané hojně u vodáků.

Pozitivní zjištění bylo získáno z otázky na kvalitu pobytu na Prácheňsku. 45,67 % respondentů odpovědělo, že se jim velice líbilo, 42,22 % se líbilo a pouze 10,37 % hodnotí kvalitu neutrálně. Jen 2 návštěvníkům se ve sledované destinaci nelíbilo, což je velice malý počet. Prácheňsko by doporučilo nebo spíše doporučilo svým známým téměř 95 % dotazovaných. Pouhých 5 % by destinaci spíše nedoporučilo nebo rozhodně nedoporučilo. K doplnění, co návštěvníkům na Prácheňsku chybělo odpověděla nadpoloviční většina, že jim nic nechybělo a není potřeba žádného vylepšení. Opakující se odpovědi byly, že chybí kvalitnější restaurace nebo větší informovanost o zajímavých památkách. Pouze několik jednotek uvedlo, že v destinace není mnoho půjčoven elektrokol nebo vodních barů.

Dle vypočtených ukazatelů intenzity cestovního ruchu je viditelné, že má Prácheňsko nevýraznou turistickou aktivitu nebo je funkce cestovního ruchu rozpuštěna v ostatních funkcích destinace. Turistická funkce se zabývá pouze přenocujícími turisty, a ne jednodenními návštěvníky (kterých je dle dotazníkového šetření většina). Podle provedených výpočtů je zřejmé, že se ve městě Strakonice i Písek nachází mnohonásobně více turistů rezidentů než turistů nerezidentů. Výsledky ukazují, že ve Strakonících a Písku se dohromady nachází 8,04 lůžek na 100 obyvatel daného území.

5.2 Doporučení

Ze získaných informací jsou v této kapitole uvedena doporučení, která by mohla vést ke zvýšení návštěvnosti sledované destinace a zlepšení její propagace a atraktivity.

Zlepšení internetové propagace

Prácheňsko má své internetové stránky na adrese www.prachensko.eu/prachensko/. Stránky mají přehledný vzhled, obsahují informace pro obyvatele i turisty Prácheňska. K nalezení jsou turistické cíle, aktuality, aktivity i kalendář akcí. Ke zlepšení propagace Prácheňska lze doporučit modernizaci designu webové stránky a hlavně vložení více tipů na netradiční a méně známé kulturní či přírodní památky.

Prácheňsko má i stejnojmennou facebookovou stránku, kterou sleduje 1700 lidí. Tato stránka je určena spíše pro děti, jelikož obsahuje příspěvky s obrázky malovaných postaviček, které popisují různé památky ve sledované destinaci. Na této sociální síti by bylo vhodné mnohem lépe pracovat s příspěvky, které by mohly více sdružovat návštěvníky a obyvatele dané oblasti. Sledující by se mohli dozvídat více o akcích, které se budou v okolí konat.

Sledovaná destinace má i instagramový účet, který sleduje pouhých 313 osob. Vzhledem k tomu, že je tato platforma celosvětově stále více využívána, bylo by potřeba tento účet více zviditelnit. být aktivní a pravidelně přidávat lákavé a zajímavé příspěvky. Zviditelnění by bylo možné také například přes sdílené informace nebo pomocí zapojování sledujících do soutěží, hlasování a anket.

U webové stránky, facebookové stránky i instagramového účtu by bylo vhodné používat kvalitní fotografie, rozšířit informace o možnostech ubytování, případně odkazovat na rezervační systémy nebo na jejich konkrétní webové stránky.

Pobytové a zážitkové balíčky

Dle dotazníkového šetření vyplynulo, že většina návštěvníků Prácheňska zůstává v destinaci pouze na jeden den. Výhodné pobytové balíčky by mohly motivovat návštěvníky k delšímu pobytu.

Balíčky by mohly být dostupné například na webových stránkách www.slevomat.cz. Lákadlem by mohla být výhodná cena, vstupy na různé akce a aktivity, zlevněné vstupné a podobně.

Propagace v rádiu nebo v televizních pořadech

Propagace v rádiu o památkách a akcích konaných v Prácheňsku by mohla vést ke zvýšení návštěvnosti sledované destinace a zlepšení její propagace a atraktivity.

Prácheňsko by mohlo působit v nějakém pořadu v televizi, kde se představují krásy České republiky. Mohlo by se jednat například o pořad Toulavá kamera, který provází diváka po různých koutech České republiky a ukazuje zajímavé historické památky, důležitá místa nebo rodná místa slavných osobností. Ve videu by bylo vhodné ukázat zajímavá místa, která nejsou tolik známá, ale dokáží diváka, respektive budoucího návštěvníka do Prácheňska přilákat.

Vydání knih nebo informačních letáčků o destinaci

Vydání knih s popisem kulturních a přírodních památek v destinaci Prácheňsko by mohlo zatraktivnit a seznámit budoucí návštěvníky se sledovanou oblastí. Knihy i informační letáčky by doplňovaly kvalitní fotografie a případně mapky s popsáním zajímavých turistických a cykloturistických tras včetně sdělením obtížnosti a popisem přesné trasy.

Rozšíření směru marketingu

Prácheňsko se nejčastěji spojuje s městy Strakonice, Písek a Horažďovice. Propagace i marketing lze rozšířit o zajímavé, ale ne tolik známé kulturní a přírodní památky. Lze také Prácheňsko představovat jako oblast s krásnou přírodou, kde je mnoho zajímavých míst na rybaření, houbaření nebo na klidné procházky při zlatonosné řece Otavě.

Vytvoření sezónní soutěže pro návštěvníky

Návštěvníci by mohli sbírat například razítka nebo potvrzení na určených kulturních nebo přírodních památkách. Za určitý počet takovýchto razítek by turisté mohli v informačním centru vyměnit například za vstupy zdarma do určitých zařízení nebo na kulturní akce.

6 Závěr

Odvětví cestovního ruchu zažívalo do doby pandemie neustálý růst, který s sebou přinášel řadu pozitivních jevů. Cestovní ruch je vnímán jako faktor rozvoje ekonomicky slabších oblastí, kde vytváří nové pracovní příležitosti a větší finanční prosperitu. Aktivity cestovního ruchu přispívají mimo jiné i k rozvoji dalších odvětví, jedná se například o potravinářství nebo sektor dopravy. Účastníci díky cestovnímu ruchu poznávají nová místa, krajinu, přírodní a historické památky, ale mnohdy i způsob života místních obyvatel.

Cestovní ruch se kvůli pandemii stal jedním z nejvíce zasažených sektorů hospodářství. Kvůli vládním nařízením byly uzavřené nejen ubytovací a stravovací zařízení, ale omezena byla i dopravní spojení. Jelikož nebylo možné cestovat do zahraničí, tak se vrátil zájem cestování po českých destinacích.

Prácheňsko je území s bohatou historií, se spoustou zajímavých památek. Jedná se o živý region, který má mnoho podob a tváří, ať už se jedná o malebná města s historickými centry nebo vsíky s udržovanými lidovými zvyky a tradicemi, ale také zapadlé hájovny uprostřed šumících lesů plných borůvek a hub, či kvalitní řemeslné výrobky a služby oceněné certifikátem "regionální produkt – Prácheňsko". Oblast protkaná rybníky, lesy a voňavými loukami nabízí prostor pro mnoho sportovních aktivit i pro trávení klidné dovolené. Prácheňskem se dá plout lodí po Otavě, jezdit na kole po značených cyklostezkách nebo jako pěší turista procházet ve stínu staletých dubů po poutních stezkách.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že do destinace přijíždějí návštěvníci ve většině případů pouze na jednodenní výlety. Destinaci turisté navštěvují nejčastěji kvůli kulturním památkám, kulturním akcím, vodáctví, turistice nebo návštěvě rodiny a známých. Většina respondentů by destinaci určitě doporučila svým známým.

Dle bodového hodnocení lokalizačních podmínek destinace podle Bíny (2002) vyplynulo, že Prácheňsko spadá do zóny velmi vysokého potenciálu cestovního ruchu.

Jako doporučení byla navržena modernizace designu webové stránky, propagace v rádiu a v televizních pořadech nebo například vydávání knih a informačních letáčků o sledované destinaci.

7 Seznam použitých zdrojů

Elektronické zdroje

Czech Tourism. 2021. *Udržitelný cestovní ruch*. [online]. [cit. 9.8.2022]. Dostupné z: <https://www.eden-czechtourism.cz/udrzitelny-cestovni-ruch/>

Česká spořitelna. 2022. *Cestovní ruch po covidu. Jaký dopad měla pandemie na turismus?* [online]. [cit. 9.8.2022]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/firmy/articles/21/cestovni-ruch-po-covidu-jaky-dopad-mela-pandemie-na-turismus>

České výlety. 2022. *Slavnosti kaše 2022*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: https://www.ceskevylety.cz/slavnosti.php?kod=7066_slavnosti-kase-horazdovice

Český horolezecký svaz. 2022. *Skály u Písku*. [online]. [cit. 5.8.2022]. Dostupné z: <https://www.horosvaz.cz/skaly-oblast-59/>

Český statistický úřad. 2022 a). *Covid-19 citelně postihl ekonomiku cestovního ruchu*. [online]. [cit. 1.8.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/covid-19-citelne-postihl-ekonomiku-cestovniho-ruchu>

Český statistický úřad. 2022 b). *Veřejná databáze*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=1&pvokc=43&uroven=70&w=>

Destinace Sušicko. 2022. *Naučná stezka Velké Hydčice – hrad Prácheň*. [online]. [cit. 10.8.2022]. Dostupné z: <https://www.susicko.cz/turistika/naucna-stezka-velke-hydcice-hrad-prachen>

Foursquare. 2022. *Prácheňské muzeum*. [online]. [cit. 18.9.2022]. Dostupné z: <https://foursquare.com/v/pr%C3%A1che%C5%88sk%C3%A9-muzeum--pr%C3%A1che%C5%88-museum/4cf3a8b2cfb08eecb36cf1be>

Historická sídla. 2000. *Horáždovice*. [online]. [cit. 18.9.2022]. Dostupné z: <https://www.historickasidla.cz/dr-cs/1863-horazdovice.html>

Horáždovice – perla Otavy. 2022. *Základní údaje*. [online]. [cit. 9.8.2022]. Dostupné z: <https://www.sumavanet.cz/horazdovice/zaklad.asp>

Hrady. 2003. *Kamenný most*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/most-kamenny-most>

Hrady. 2005. *Prácheň*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/hrad-prachen-velke-hydcice>

Hrad Strakonice. 2010. *Střípky z historie*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.hradstrakonice.cz/hrad/historie.asp>

Javorník na Šumavě. 2022. *Skanzen Hoslovice – vodní mlýn*. [online]. [cit. 17.8.2022]. Dostupné z: <https://www.javorniksumava.cz/vylety-a-sluzby/2-priroda-pamatky/skanzen-hoslovice-vodni-mlyn.html>

Jen pro cestovatele. 2010. *Město a zámek Horáždovice: Co zde najdete a co navštívit v okolí?*. [online]. [cit. 20.9.2022]. Dostupné z: <https://www.jenprocestovatele.cz/mesto-a-zamek-horazdovice-co-zde-najdete-a-co-navstivit-v-okoli/>

Kudy z nudy. 2016. *Národní přírodní rezervace Řezabinec a Řezabinecké tůň*. [online]. [cit. 10.8.2022]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/narodni-prirodni-rezervace-rezabinec-a-rezabinecke>

Kudy z nudy. 2015. *Otavská cyklistická stezka: z Modravy přes Sušici a Strakonice na Zvíkov*. [online]. [cit. 10.8.2022]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/otavska-cyklisticka-stezka-susice>

Kudy z nudy. 2014. *Rybářská cyklotrasa Vodňany*. [online]. [cit. 5.8.2022]. Dostupné z: <https://www.infocentrumvodnany.cz/infocentrum/subjekty/k32>

Lezecké centrum Písek. 2022. O nás. [online]. [cit. 7.8.2022]. Dostupné z: <https://www.stenapisek.cz/o-nas>

Město Písek. 2022. *Mezinárodní folklórní festival v Písku*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.mupisek.cz/xxii-mezinarodni-folklorni-festival-v-pisku-zacne-17-srpna/d-11718>

Město Písek. 2021. *Historie města*. [online]. [cit. 10.8.2022]. Dostupné z: <https://www.mesto-pisek.cz/historie-mesta-pisek/ds-1027/p1=29503>

Město Protivín. 2022. *O městě*. [online]. [cit. 9.8.2022]. Dostupné z: <https://www.muprotivin.cz/turistika/o-meste.html>

Město Strakonice. 2015. *Naučná stezka Tůně u Hajské*. [online]. [cit. 10.8.2022]. Dostupné z: <https://www.strakonice.eu/content/naucna-stezka-tune-u-hajske>

Město Strakonice. 2022. *Historie města*. [online]. [cit. 10.8.2022]. Dostupné z: <https://www.strakonice.eu/content/historie-mesta>

Město Volyně. 2018. *O městě*. [online]. [cit. 10.8.2022]. Dostupné z: <https://www.volyne.eu/zivot-ve-meste-a-turistika/ds-50/p1=10558>

Městské muzeum v Horažďovicích. 2022. *Zámek v Horažďovicích*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.muzeumhd.cz/index.php/zamek-v-horazdovicich/>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. 2021. *Udržitelný cestovní ruch*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.eden-czechtourism.cz/udrzitelny-cestovni-ruch/>

Místopisný průvodce po České republice. 2021. *Rybářské muzeum ve Vodňanech*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/body-zajmu/391/rybarske-muzeum-ve-vodnanech/>

Muzeum středního Pootaví. 2022. *Rekonstrukce muzea a hradu*. [online]. [cit. 7.8.2022]. Dostupné z: <https://muzeum-st.cz/>

Mezinárodní dudácký festival. 2022. *Tradice MDF ve Strakonících*. [online]. [cit. 12.8.2022]. Dostupné z: <http://www.dudackyfestival.cz/o-festivalu/tradice-mdf/>

Národní památkový ústav. 2015. *Poutní areál kostela sv. Anny*. [online]. [cit. 7.8.2022]. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatolog.cz/poutni-areal-kostela-sv-anny-18954805>

Pádlar. 2022. *Otava – pohodové svezení třeba na prodloužený víkend*. [online]. [cit. 15.8.2022]. Dostupné z: <https://www.padler.cz/vodacky-pruvodce/otava-pohodove-svezeni-na-prodlouzeny-vikend/>

PIVOMOL. 2022. *Pivovarská pouť 2022*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.pivomol.cz/pivovarska-pout-2022>

Písek. 2022. *Cesta bolestných kamenů*. [online]. [cit. 10.8.2022]. Dostupné z: <https://www.pisek.eu/cs/zajimavosti/sakralni-prostory/cesta-bolestnych-kamenu/>

Pozorování ptáků. 2020. *Lokality*. [online]. [cit. 19.9.2022]. Dostupné z: <https://pozorovaniptaku.cz/lokality/>

Prácheňáček. 2017. *Prácheňáček*. [online]. [cit. 19.9.2022]. Dostupné z: <http://www.prachenacek.cz/>

Prácheňské muzeum v Písku. 2022. *O Prácheňském muzeu*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.prachenskemuzeum.cz/o-muzeu>

Prácheňsko a Pošumaví. 2021. *O nás*. [online]. [cit. 12.8.2022]. Dostupné z: <https://www.prachensko.eu/prachensko/onas.asp>

Prácheňsko. 2019. *Prácheňsko v historii a současnosti*. [online]. [cit. 12.8.2022]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20131023062140/http://prachensko.eu/historie>

Prácheňsko. 2018. *Výroční tradice Prácheňska*. [online]. [cit. 12.8.2022]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20171116211341/http://www.prachensko.eu/tradice-a-zvyky>

Prácheňský soubor Strakonice. 2018. *O Prácheňském souboru*. [online]. [cit. 15.8.2022]. Dostupné z: <http://www.prachenak.strakonice.cz/>

Půjčovna lodí. 2022. *Vodácká mapa řeky Otavy*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.pujcovna-lodi.com/vodacke-trasy-otava/>

Regionální značky – Prácheňsko. 2010. *Základní informace*. [online]. [cit. 15.8.2022]. Dostupné z: <https://www.regionalni-znacky.cz/prachensko/cs/pro-vyrobce/page/4/zakladni-informace>

SKIKLUB Písek. 2016. *Lyžařský svaz*. [online]. [cit. 5.8.2022]. Dostupné z: <https://www.sumavanet.cz/reka-otava-vodactvi.s-797-SPS8>

South life. 2022. *Kozlovská stráž*. [online]. [cit. 10.8.2022]. Dostupné z: <https://www.south-life.cz/kozlovska-stran.html>

Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí. 2017. *Mezinárodní folklorní festival*. [online]. [cit. 18.9.2022]. Dostupné z: <https://www.husitskamesta.net/mezinarodni-folklorni-festival.html>

Světová organizace cestovního ruchu. 2021. *Udržitelný rozvoj*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/sustainable-development> Světové organizace cestovního ruchu 2021

Šumava Net. 2003. *Řeka Otava a vodáctví*. [online]. [cit. 5.8.2022]. Dostupné z: <https://www.sumavanet.cz/reka-otava-vodactvi.s-797-SPS8>

Šumava Net. 2014. *Jak se k Božím kamenům dostat*. [online]. [cit. 10.8.2022]. Dostupné z: <https://www.sumavanet.cz/bozi-kamen-kraselov-strakonic.s-17974-REHDPR>

Turistická mapa. 2022. *Kamenný most v Písku*. [online]. [cit. 7.8.2022]. Dostupné z: <https://turistickamapa.cz/kamenny-most-v-pisku/>

Turistika. 2008. *Červená brána v Horažďovicích*. [online]. [cit. 8.8.2022]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/cervena-brana-v-horazdovicich/detail>

Turistika. 2007. *Naučná stezka Švandy dudáka*. [online]. [cit. 10.8.2022]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/trasy/naucna-stezka-svandy-dudaka/detail>

Velké výzkumné infrastruktury. 2019. *Nový předseda ESFRI Jan Hrušák navštívil Vodňany*. [online]. [cit. 18.9.2022]. Dostupné z: <https://www.vyzkumne-infrastruktury.cz/2019/01/novy-predseda-esfri-navstivil-vodnany/>

Visit Jižní Čechy. 2008. *Jižní Čechy*. [online]. [cit. 12.8.2022]. Dostupné z: <https://www.visitjiznicechy.cz/>

Vodňany. 2022. *Město a úřad*. [online]. [cit. 9.8.2022]. Dostupné z: <https://www.vodnany.eu/mesto-a-urad/ms-37272/p1=37272>

Z krajů. 2020. *Dudácký festival Strakonice 2020*. [online]. [cit. 18.8.2022]. Dostupné z: <http://zkraju.cz/akce/dudacky-festival-strakonice-2020/>

Tištěné zdroje

BÍNA, Jan. *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky*. Urbanismus a územní rozvoj. V (1), 2002. 2-11 s. ISSN 1212-0855.

GOELDNER, CH., RITCHIE, J. R. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. 1. vyd. Brno: BizBooks. 2014. 568 s. ISBN 978-80-265-0298-2.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.

HESKOVÁ, Marie a kolektiv. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006. 129 s. ISBN 80-7168-948-3.

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. 216 s. ISBN 978-80-7373-107-6

HORNER, Susan a John SWARBROOKE. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: aplikovaný marketing služeb*. Praha: Grada, c2003. Expert (Grada). 488 s. ISBN 80-247-0202-9.

INDROVÁ, Jarmila, Petr HOUŠKA a Zdenka PETRŮ. *Kvalita ve službách cestovního ruchu*. Praha: Oeconomica, 2011. 169 s. ISBN 978-80-245-1766-7.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. 320 s. ISBN 978-80-247-4209-0.

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2013. 208 s. ISBN 978-80-247-4603-6.

LAWS, Eric. *Tourism marketing: service and quality management perspectives*. Cheltenham: Stanley Thornes, 1992. 270 s. ISBN 0-7487-0428-0.

LOCHMANNOVÁ, Alena. *Cestovní ruch*. Prostějov: Computer Media, 2015. 112 s. ISBN 978-80-7402-216-6.

NOVÁČKÁ, Ludmila. *Cestovní ruch a Evropská unie*. UJAK Praha. ISBN 2010. 128 s. 978-80-89393-26-8.

PAGE, Stephen. *Tourism management*. Fifth edition. New York: Routledge. 2015. 467 s. ISBN 9781138784574 .

PALATKOVÁ, Monika. *Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. 251 s. ISBN 978-80-247-4862-7.

PALATKOVÁ, Monika a ZICHOVÁ, Jitka. *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada. 2011. 204 s. ISBN 978-80-247-3748-5.

PALATKOVÁ, Monika. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2006. 341 s. ISBN 80-247-1014-5.

PEARCE, D. G. *Frameworks for Tourism Research*. CABI. 2012. 210 s. ISBN 1845938992.

PŮTOVÁ, Barbora. *Antropologie turismu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. 218 s. ISBN 9788024643540.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. 213 s. ISBN 9788024740393.

ŠAUER, Martin, Jiří VYSTOUPIL, Andrea HOLEŠINSKÁ, Monika PALATKOVÁ, Martina PÁSKOVÁ, Josef ZELENKA, Dana FIALOVÁ, Jiří VÁGNER, Petr HALÁMEK, Ondřej REPÍK a Ondřej PETR. *Cestovní ruch*. Učební text. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2015. 477 s.

VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. *Základy cestovního ruchu: distanční studijní opora*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006. 163 s. ISBN 80-210-4205-2.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. 432 s. ISBN 80-239-0152-4.

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Systém cestovního ruchu	14
Obrázek 2: Systém destinace	17
Obrázek 3: Struktura cestujících podle závěrů mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu	19
Obrázek 4: Schéma vztahů mezi jednotlivými druhy cestovního ruchu	21
Obrázek 5: Hlavní sektory průmyslu cestovního ruchu	24
Obrázek 6: Mapa s vyznačením důležitých měst v Prácheňsku	35
Obrázek 7: Znak města Horažďovice	36
Obrázek 8: Znak města Strakonice	36
Obrázek 9: Znak města Písek	37
Obrázek 10: Znak města Protivín	37
Obrázek 11: Znak města Vodňany	38
Obrázek 12: Znak města Volyně	38
Obrázek 13: Mapa Otavské cyklostezky	41
Obrázek 14: Vodácká mapa Otavy	43

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Potenciál cestovního ruchu	32
Tabulka 2: Zhodnocení potenciálu cestovního ruchu na Prácheňsku	50
Tabulka 3: Povědomí o Prácheňsku	51
Tabulka 4: Navštívená místa	52
Tabulka 5: Získávání informací o destinaci	53
Tabulka 6: Délka pobytu	53
Tabulka 7: Hlavní důvody návštěvy Prácheňska	55
Tabulka 8: Kvalita pobytu na Prácheňsku	55
Tabulka 9: Doporučení Prácheňska	56
Tabulka 10: Druh stravování	57
Tabulka 11: Pohlaví respondentů	58
Tabulka 12: Věk respondentů	59
Tabulka 13: Bydliště respondentů	60

8.3 Seznam grafů

Graf 1: Povědomí o Prácheňsku.....	52
Graf 2: Délka pobytu.....	54
Graf 3: Množství návštěvníků v destinaci Prácheňsko.....	56
Graf 4: Pohlaví respondentů.....	58
Graf 5: Nejvyšší dosažené vzdělání.....	59

Přílohy

Příloha 1: Dotazník.....	82
Příloha 2: Strakonický hrad.....	86
Příloha 3: Kamenný most v Písku.....	86
Příloha 4: Řeka Otava.....	87
Příloha 5: Horažďovice.....	87
Příloha 6: Hoslovický mlýn.....	88
Příloha 7: Mezinárodní dudácký festival ve Strakonících.....	88
Příloha 8: Mezinárodní folklórní festival v Písku.....	89
Příloha 9: Vodňanské rybníky.....	89
Příloha 10: Prácheňské muzeum v Písku.....	90
Příloha 11: Kozlovská stráž.....	90
Příloha 12: Prácheňáček – folklórní soubor ze Strakonic.....	91
Příloha 13: Zámek Horažďovice.....	91
Příloha 14: Webové stránky Prácheňska.....	92

Příloha 1: Dotazník

Slyšel/a jste někdy o Prácheňsku (Strakonice, Horažďovice, Písek, Vodňany)?

- ano
- ano, už jsem o Prácheňsku slyšela, ale přesně nevím
- ne

Pokud ano, co jste na Prácheňsku navštívil/a?

- hrad Strakonice
- zřícenina hradu Prácheň
- řeka Otava
- kamenný most v Písku
- Rybářské muzeum ve Vodňanech
- vodní mlýn Hoslovice
- Mezinárodní dudácký festival ve Strakonicích
- jiné

Kde jste získal/a o této oblasti informace? Lze vybrat více možností.

- internet
- televize
- rádio
- infocentrum
- propagační materiály
- jiné

Jak dlouhý byl Váš pobyt?

- bez přenocování, jednalo se o jednodenní výlet
- 1 noc
- 2-3 noci
- 4 a více nocí

Jak jste se do oblasti dopravil/a?

- automobil
- autobus
- vlak
- kolo
- pěšky
- na lodi
- karavan/obytný automobil

Jaký byl hlavní důvod Vaší návštěvy Prácheňska?

- kulturní akce
- návštěva kulturních památek
- vodáctví
- turistika a příroda
- odpočinek a rekreace
- návštěva rodiny a známých
- pracovní cesta
- jiné

Co se Vám na Prácheňsku nejvíce líbilo (místa, památky, festivaly, příroda atd.)?

...

Zhodnoťte kvalitu Vašeho pobytu na Prácheňsku.

- velice líbilo
- líbilo
- neutrálně
- spíše nelíbilo
- nelíbilo

Setkal/a jste se s velkým množstvím návštěvníků v destinaci Prácheňsko?

- ano, hlavně o víkendech
- ano, v letní sezóně
- středně velké množství
- ne

Doporučil/a byste Prácheňsko svým známým?

- rozhodně ano
- spíše ano
- spíše ne
- rozhodně ne

Kde jste při svém pobytu bydlel/a?

- hotel
- apartmán
- penzion
- stan
- vlastní chalupa
- pronájem chaty/chalupy
- karavan/ obytný automobil
- jednalo se o jednodenní výlet
- jiné

Jaký druh stravování jste při svém pobytu využil/a?

- Vlastní
- Restaurace
- Kiosek
- Místní obchody

Co je podle Vás potřeba v destinaci Prácheňsko vylepšit?

...

Vaše pohlaví

- muž
- žena
- jiné

Jaký je Váš věk?

- 15-24 let
- 25-34 let
- 35-44 let
- 45-54 let
- 55-64 let
- 65 a více

Jaké máte nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské/vyšší odborné

V jakém kraji bydlíte?

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- Jihočeský kraj
- Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- Liberecký kraj
- Ústecký kraj
- Pardubický kraj
- Královéhradecký kraj
- Kraj Vysočina
- Olomoucký kraj
- Jihomoravský kraj
- Zlínský kraj
- Moravskoslezský kraj

Příloha 2: Strakonický hrad

Zdroj: Město Strakonice, 2022

Příloha 3: Kamenný most v Písku

Zdroj: Turistická mapa, 2022

Příloha 4: Řeka Otava

Zdroj: Pádler, 2022

Příloha 5: Horažďovice

Zdroj: Jen pro cestovatele, 2010

Příloha 6: Hoslovický mlýn

Zdroj: Javorník na Šumavě, 2022

Příloha 7: Mezinárodní dudácký festival ve Strakoncích

Zdroj: Z krajů, 2020

Příloha 8: Mezinárodní folklórní festival v Písku

Zdroj: Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí, 2017

Příloha 9: Vodňanské rybníky

Zdroj: Velké výzkumné infrastruktury, 2019

Příloha 10: Prácheňské muzeum v Písku

Zdroj: Foursquare, 2022

Příloha 11: Kozlovská stráň

Zdroj: South life, 2022

Příloha 12: Prácheňáček – folklorní soubor ze Strakonice

Zdroj: Prácheňáček, 2017

Příloha 13: Zámek Horažďovice

Zdroj: Historická sídla, 2000

Příloha 14: Webové stránky Prácheňska

The screenshot shows the website for Prácheňsko, a tourist region. The header includes the logo and navigation menu. The main content area is titled 'Aktivity' and features a list of activities. Two cycling routes are detailed, each with a distance and a sequence of locations. A photo of a family cycling is shown next to the first route, and a photo of people kayaking is shown next to the second route.

PRÁCHEŇSKO
TURISTICKÁ OBLAST

ÚVOD O NÁS TURISTICKÉ CÍLE AKTUALITY **AKTIVITY** SLUŽBY PARTNEŘI KALENDÁŘ AKCÍ FOTO, VIDEO KONTAKT

Aktivity

Cesta: www.prachensko.eu > Aktivity

ZA PRÁCHEŇSKOU PERLOU - 12 TRAS S TIPY NA VÝLETY PO OKOLÍ

TRASA 1
ZE STRAKONIC DO VOLYNĚ – 23 km
Strakonice -> 12 km -> Hoštice u Volyně -> 4 km -> Dobrá voda -> 5 km -> Přečovice -> 2 km -> Volyně
[Odkaz na PDF verzi zde](#)

TRASA 2
Z BRÁNY ŠUMAVY DO ČESKÝCH BENÁTEK – 39 km
Strakonice -> 13 km -> Volyně -> 7 km -> Čepřovice -> 3 km -> Helfenburk -> 7 km -> Bavorov -> 9 km -> Vodňany

Zdroj: Prácheňsko, 2021